

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Λογιστικής

Διπλωματική Εργασία

της μεταπτυχιακής Φοιτήτριας:

Δήμητρας Καραγιώργου

**Θέμα: « Η Λογιστική Εκπαίδευση ως Μηχανισμός Ανάπτυξης
Φορολογικής Συνείδησης »**

Υπεύθυνος Καθηγητής: Ιωάννης Παπαναστασίου

Θεσσαλονίκη 2013

Ευχαριστίες

Με την περαίωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες στους γονείς και τον αδερφό μου για τη στήριξη την οποία μου παρείχαν καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής.

Ιδιαίτερος, θα ήθελα να αναφερθώ στον επιβλέποντα καθηγητή κ. Ιωάννη Παπαναστασίου και να τον ευχαριστήσω, καθώς η υποστήριξη και η καθοδήγησή του συνετέλεσαν καθοριστικά στην ολοκλήρωση αυτής της διατριβής.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω, επίσης, τους καθηγητές μου κ. Δημήτριο Γκίνογλου και κ. Παναγιώτη Ταχυνάκη, οι οποίοι συμμετέχουν στην τριμελή επιτροπή εξέτασης της διπλωματικής εργασίας.

Περίληψη

Η συνεχής μεταβολή της σημερινής οικονομίας και η αυξημένη ανάγκη της σωστής χρήσης και τήρησης της νομοθεσίας έχουν φέρει στο φως έναν αριθμό περιπτώσεων φοροδιαφυγής τόσο από επιχειρήσεις όσο και από απλούς πολίτες. Σε μία περίοδο όπου η Ελλάδα περνάει μέσα από μία βαθιά οικονομική ύφεση, όροι όπως Φορολογική Συνείδηση και Ηθική εφαρμόζονται με μεγαλύτερη δυσκολία. Παράλληλα, οι ίδιοι όροι φαίνεται να γίνονται όλο και πιο σημαντικοί καθώς στο τέλος είναι αυτά τα οποία εδώ και πολλά χρόνια φαίνεται να απουσιάζουν από την εφαρμογή των νόμων, του φορολογικού συστήματος, αλλά και από τις σχέσεις Κράτους- Πολίτη.

Η έρευνα αυτή προσπαθεί να ποσοτικοποιήσει τον βαθμό στον οποίο ο πολίτης διαθέτει Φορολογική Συνείδηση και να ελέγξει τους παράγοντες οι οποίοι την επηρεάζουν. Πιο συγκεκριμένα εξετάζεται η σχέση της Φορολογικής Συνείδησης με το επίπεδο των γνώσεων που έχει ένα άτομο πάνω στη Λογιστική και κατά πόσο οι γνώσεις αυτές τον αποτρέπουν από την παραβίαση των νόμων. Φυσικά προσμετρείται η αποτρεπτική σχέση της τήρησης του νόμου και των κυρώσεων που θα έχει μία παραβίαση. Παρ' όλα αυτά βασικό σημείο της έρευνας είναι όχι η μέτρηση της αποτελεσματικότητας μίας ποινής, αλλά κατά πόσο η σωστή μεταβίβαση της γνώσης, η σωστή εκπαίδευση και ενημέρωση ενός πολίτη πάνω στη λογιστική και σε θέματα φορολογίας μπορούν να βελτιώσουν το επίπεδο της Φορολογικής του Συνείδησης και να τον αποτρέψουν μελλοντικά από περιπτώσεις φοροδιαφυγής και γενικά μη τήρησης της φορολογικής νομοθεσίας και λογιστικών αρχών.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	1
Περίληψη.....	2
Πρόλογος.....	5
Κεφάλαιο 1 -Βασικές Φορολογικές Έννοιες.....	6
1.1 Κατηγορίες Φόρων.....	6
1.1.1 Φόρος Εισοδήματος.....	6
1.1.2 Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων.....	7
1.1.3 Φόρος Περιουσίας.....	7
1.1.4 Φόρος Δαπάνης.....	8
1.2 Κανόνες φορολογίας.....	9
1.3 Διάκριση των φόρων.....	10
1.4 Άμεσοι και έμμεσοι φόροι στην Ελλάδα και στην Ε.Ε.....	11
1.5 Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του φόρου εισοδήματος.....	12
1.6 Έννοια εισοδήματος.....	13
1.7 Γενικές Διατάξεις.....	13
1.7.1 Πεδίο Εφαρμογής.....	13
1.7.2 Ορισμοί.....	13
1.7.3 Φορολογητέο εισόδημα.....	14
1.7.4 Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων.....	15
1.7.5 Φορολογικός συντελεστής.....	15
1.7.6 Μείωση φόρου εισοδήματος.....	16
1.7.7 Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα.....	17
1.7.8 Εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες.....	18
1.7.9 Εναλλακτικός Τρόπος Υπολογισμού της Ελάχιστης Φορολογίας.....	19
1.7.10 Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής.....	20
1.7.11 Μερίσματα.....	22
1.7.12 Φορολογικός συντελεστής για το εισόδημα από κεφάλαιο.....	23
1.8 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων και Νομικών Οντοτήτων.....	23
1.8.1 Αντικείμενο της φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.....	23
1.8.2 Υποκείμενα του φόρου.....	23
1.8.3 Απαλλασσόμενα νομικά πρόσωπα.....	24

1.9 Φορολογητέο Εισόδημα.....	24
1.9.1 Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα (Άρθρο 47)	24
1.9.2 Απαλλαγή ενδοομιλικών μερισμάτων	24
1.9.3 Ενδοομιλικές συναλλαγές	26
1.10 Φορολογικός Συντελεστής	26
1.10.1 Φορολογικός συντελεστής	26
1.10.2 Συντελεστές παρακράτησης φόρου	27
1.10.3 Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων	29
Κεφάλαιο 2 ^ο - Φοροδιαφυγή-Φοροαποφυγή-Παραοικονομία.....	31
2.1 Φοροδιαφυγή.....	31
2.2 Φοροαποφυγή.....	33
2.3 Παραοικονομία.....	33
2.4 Κώδικας φορολογικών διαδικασιών.....	33
2.5 Η φοροδιαφυγή στο εξωτερικό	34
Κεφάλαιο 3 ^ο -Διατάξεις για την Καταπολέμηση της Φοροδιαφυγής.....	36
3.1 Λογιστική και Φορολογικό Δίκαιο.....	36
3.2 Η αρχή της φοροδιαφυγής	37
3.3 Περιπτώσεις φοροδιαφυγής	38
3.4 Αντιμετώπιση της Φορολογικής Απάτης, της Φοροδιαφυγής και της Φοροαποφυγής. 39	
3.5 Φορολογική Νομοθεσία στη Λογιστική	43
3.6 Η Επίδραση της Φορολογικής Νομοθεσίας στη Λογιστική.....	44
3.7 Κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς	45
3.8 Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων ..	47
3.9 Κώδικας φορολογικών διαδικασιών.....	49
3.10 Φορολογική Συνείδηση των Φορολογουμένων.....	49
Κεφάλαιο 4- Μεθοδολογία έρευνας.....	51
4.1 Εισαγωγή	51
4.2 Περιγραφή Ερωτηματολογίου.....	51
4.3 Ανάλυση Δεδομένων	52
Συμπεράσματα	63
Βιβλιογραφία	64
Παράρτημα.....	68

Πρόλογος

Στα σύγχρονα κράτη, η επιβολή των φόρων εξυπηρετεί, αφενός δημοσιονομικούς σκοπούς και αφετέρου κοινωνικοοικονομικούς σκοπούς. Είναι γνωστό ότι, με την επιβολή των φόρων το δημόσιο αποβλέπει στην εξοικονόμηση των πόρων που του χρειάζονται για την εξυπηρέτηση των πάσης φύσεως αναγκών των πολιτών, όπως η Δημόσια ασφάλεια, η Δημόσια Υγεία, η Παιδεία, η απονομή της Δικαιοσύνης κλπ. Ταυτόχρονα όμως με την επιβολή των φόρων και κυρίως του φόρου εισοδήματος εξυπηρετείται και η κοινωνική σκοπιμότητα των φόρων, η οποία συμβάλλει στη δικαιότερη κατανομή του πλούτου και την άμβλυνση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Ακόμη, με την επιβολή των φόρων και κυρίως των έμμεσων φόρων και δασμών που επιβάλλονται στα εισαγόμενα αγαθά, τα κράτη αποβλέπουν στην προστασία των εγχώριων παραγομένων αγαθών και την ανάπτυξη ανταγωνιστικών οικονομικών μονάδων έναντι άλλων χωρών.

Η δομή της έρευνας αυτής ξεκινά την παρουσίαση των Βασικών Φορολογικών Έννοιών, όπως οι κατηγορίες των υπαρχόντων φόρων, οι γενικοί κανόνες που διέπουν την Ελληνική Φορολογία.

Στο δεύτερο Κεφάλαιο περιγράφεται οι έννοιες της φοροδιαφυγής, της φοροαπαλλαγής αλλά και της παραοικονομίας.

Στο τρίτο Κεφάλαιο παρουσιάζονται η έννοια της φοροδιαφυγής, κάποιες περιπτώσεις οι οποίες εμφανίζονται και οι γενικοί κανόνες της νομοθεσίας σε ότι αφορά την αντιμετώπισή της.

Το επόμενο κεφάλαιο αναλύει την μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε αλλά και τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσα από μία σειρά ερωτηματολογίων που κύριο σκοπό έχουν να μετρήσουν την σχέση της Φορολογικής Συνείδησης και του γνωστικού επιπέδου ενός ατόμου πάνω στην λογιστική.

Τέλος ακολουθούν τα συμπεράσματα της έρευνας και η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε.

Κεφάλαιο 1 -Βασικές Φορολογικές Έννοιες

Επιβάλλεται φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα από κάθε πηγή που αποκτάται από κάθε νόμιμο πρόσωπο, όπως ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες, οι δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα ανεξάρτητα αν αποτελούν ή όχι ίδια νομικά πρόσωπα, οι συνεταιρισμοί, οι αλλοδαπές επιχειρήσεις και οργανισμοί, καθώς και οι ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.

Τέλος, στον φόρο αυτόν υπόκεινται και τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, στα οποία περιλαμβάνονται και τα κάθε είδους ιδρύματα.

1.1 Κατηγορίες Φόρων

Οι φόροι, οι οποίοι διαμορφώνουν το φορολογικό σύστημα, ταξινομούνται ανάλογα με τη φορολογική βάση, όπως ο φόρος εισοδήματος, ο φόρος περιουσίας και οι δαπάνες και ανάλογα με τον δημόσιο φορέα που τους επιβάλλει, όπως ο φόρος της Κεντρικής Διοίκησης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.

1.1.1 Φόρος Εισοδήματος

Ο φόρος επιβάλλεται κάθε χρόνο στο συνολικό καθαρό εισόδημα που αποκτάται μέσα στο προηγούμενο οικονομικό έτος. Οικονομικό έτος, μάλιστα, είναι η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα τα οποία σχετίζονται με τη διαχείριση του δημόσιου χρήματος και την κίνηση της περιουσίας του κράτους. Το διαχειριστικό έτος είναι αυτό κατά το οποίο λαμβάνουν χώρα οι οικονομικές πράξεις (αγορές, πωλήσεις, πληρωμές, εισπράξεις κ.λ.π.) και κατά το οποίο προκύπτει το εισόδημα, το οποίο φορολογείται κατά το αμέσως επόμενο οικονομικό έτος, δηλαδή κατά το φορολογικό έτος. Τοιουτοτρόπως, καθιερώνεται αφενός η αρχή του ετήσιου της φορολογίας, της επιβολής δηλαδή του φόρου κάθε χρόνο και αφετέρου η παρεπόμενη αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων, βάσει της οποίας κάθε εισόδημα πρέπει να εντάσσεται και να φορολογείται στο χρόνο που αποκτήθηκε.

1.1.2 Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων

Εισόδημα στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος είναι το εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή, ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών για την απόκτησή του. Έτσι, για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα των κατηγοριών A-Z, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω και αφαιρούνται οι δαπάνες, οι οποίες έγιναν για την απόκτησή του. Με αυτόν τον τρόπο, δηλαδή, έσοδα-έξοδα = καθαρό εισόδημα.

Στη συνέχεια, από το καθαρό εισόδημα αφαιρούνται οι καθαρές ανάγκες και αντίστοιχα οι ανάγκες των ατόμων που εξαρτώνται οικονομικά από αυτούς για να προκύψει το φορολογικό ποσό, το οποίο αφαιρείται από το καθαρό εισόδημα, ώστε το υπόλοιπο να φορολογηθεί. Επιπλέον, πρέπει να αφαιρεθούν από το εισόδημα ή από το φόρο (συνήθως ποσοστό των δαπανών) τυχόν ποσά που αναγνωρίζει η φορολογική νομοθεσία για κοινωνικούς λόγους. Παράδειγμα τέτοιων δαπανών αποτελούν οι ιατρικές δαπάνες, δαπάνες ενοικίων, φροντιστηρίων, τόκων στεγαστικών δανείων ή δωρεών.

1.1.3 Φόρος Περιουσίας

Ο φόρος περιουσίας διακρίνεται σε φόρο κατοχής περιουσίας και σε φόρο μεταβίβασης.

Ο φόρος κατοχής περιουσίας διακρίνεται κατ' επέκταση στο γενικό φόρο περιουσίας, ο οποίος επιβάλλεται σε όλα τα περιουσιακά στοιχεία και σε ειδικό φόρο περιουσίας, ο οποίος επιβάλλεται σε ορισμένα αντικείμενα, όπως π.χ. τα ακίνητα.

Ο φόρος μεταβίβασης διακρίνεται σε φόρο μεταβίβασης επί αγοράς και σε φόρο μεταβίβασης επί της κληρονομιάς ή της δωρεάς.

Ένας από τους ειδικούς φόρους περιουσίας που έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο για τα φυσικά, όσο και για τα νομικά πρόσωπα είναι αυτός της ακίνητης περιουσίας. Ο φόρος αυτός επιβάλλεται στα ακίνητα με βάση την αξία της περιοχής, την επιφάνεια, τη θέση και άλλα χαρακτηριστικά, όπως η παλαιότητα, η συνιδιοκτησία, ο τρόπος κατασκευής, το αν έχει θέρμανση ή όχι κ.α.. Η αξία των ακινήτων προσδιορίζεται με τη μέθοδο προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Μετά τον προσδιορισμό της αντικειμενικής αξίας ο φόρος υπολογίζεται βάσει συντελεστή φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας.

Ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων επιβάλλεται στην αξία των ακινήτων που μεταβιβάζονται με χρηματικά ανταλλάγματα και υπόχρεος για την καταβολή του είναι συνήθως ο αγοραστής. Ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων υπολογίζεται επί της

αντικειμενικής αξίας, ώστε να αποκλείεται οποιαδήποτε συνένωση κατά την αγοραπωλησία.

Ο φόρος μεταβίβασης κληρονομιών επιβάλλεται, όταν μεταβιβάζεται περιουσία λόγω θανάτου. Ο φόρος κληρονομιάς είναι διαφορετικός στα πολύ συγγενικά πρόσωπα (σύζυγος, παιδιά), σε σχέση με τα υπόλοιπα πρόσωπα.

Ο φόρος μεταβίβασης δωρεών γίνεται με τον ίδιο τρόπο που γίνεται και η μεταβίβαση κληρονομιών.

1.1.4 Φόρος Δαπάνης

Οι φόροι δαπάνης επιβάλλονται στις δαπάνες των φορολογουμένων και διακρίνονται σε άμεσους και έμμεσους.

Στους άμεσους φόρους αναφέρεται ο προσωπικός φόρος δαπάνης, ο οποίος, όμως, δεν έχει εφαρμογή σε καμία χώρα.

Οι έμμεσοι φόροι διακρίνονται σε γενικούς και ειδικούς και συνήθως αναφέρονται ως φόροι καταναλωτικής δαπάνης. Οι φόροι αυτοί επιβάλλονται είτε σε ένα στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, είτε επιβάλλονται σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τελευταίοι διακρίνονται σε αυτούς που επιβάλλονται στη συνολική αξία των πωλήσεων και σε εκείνους που επιβάλλονται στην προστιθέμενη αξία των αγαθών ή υπηρεσιών.

Από κοινωνικής άποψης οι φόροι δαπάνης επιβαρύνουν τους φορολογούμενους ανάλογα με το ποσό που αγοράζουν και τις περισσότερες φορές είναι ενσωματωμένοι στην τιμή των προϊόντων.

Οι φόροι που επιβάλλονται σε ένα στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας μπορούν να επιβληθούν είτε στο στάδιο της παραγωγής, είτε στο στάδιο της λιανικής πώλησης.

Η επιβολή φόρου στα πρώτα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας πλεονεκτεί συγκριτικά με τους φόρους που επιβάλλονται στο στάδιο λιανικού εμπορίου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα του φόρου στα πρώτα στάδια της παραγωγής αποτελούν τα τσιγάρα στα οποία η τιμή πώλησης αναγράφεται στο πακέτο και στην τιμή συμπεριλαμβάνεται ο φόρος, ο οποίος καταβάλλεται από το εργοστάσιο παραγωγής και όχι από τους ενδιάμεσους εμπόρους, ενώ επιβαρύνεται ο τελικός καταναλωτής.

Ο φόρος κύκλου εργασιών ή ο φόρος πωλήσεων επιβάλλεται στην συνολική αξία όλων των πωλήσεων, ανεξάρτητα από το στάδιο παραγωγικής διαδικασίας.

Ο φόρος αυτός επιβαλλόταν στην Ελλάδα μέχρι και το 1986. Έκτοτε ο φόρος αυτός αντικαταστάθηκε από το φόρο προστιθέμενης αξίας.

Ο φόρος προστιθέμενης αξίας είναι ο φόρος που επιβάλλεται στο τμήμα της συνολικής αξίας του προϊόντος, του οποίου προστίθεται σε κάθε στάδιο της παραγωγής. Διακρίνεται σε φόρο προστιθέμενης αξίας εισοδηματικού τύπου, ο οποίος προκύπτει από την ακαθάριστη αξία των πωλήσεων μείον την αξία των αγορών της και τις αποσβέσεις. Επιπλέον, διακρίνεται και σε φόρο προστιθέμενης αξίας καταναλωτικού τύπου ο οποίος προκύπτει από την ακαθάριστη αξία των πωλήσεων μείον την αξία των εισροών της και αφορά μόνο τα καταναλωτικά αγαθά.

Ανταποδοτικού φόροι επιβαρύνουν αγαθά τα οποία καταναλώνονται από πολίτες ανάλογα με το όφελος που απολαμβάνουν. Παράδειγμα ανταποδοτικών φόρων αποτελεί η βενζίνη.

Οι φόροι πολυτελείας επιβαρύνουν αγαθά και υπηρεσίες που καταναλώνονται από πολίτες που ανήκουν στις ανώτερες εισοδηματικές τάξεις. Παράδειγμα φόρου πολυτελείας είναι ο φόρος τον οποίο επιβάλλει το κράτος για τα αυτοκίνητα μεγάλου κυβισμού.

Σήμερα, η επιβολή των φόρων σε μια χώρα εξυπηρετεί δημοσιονομικούς αλλά και κοινωνικοοικονομικούς σκοπούς. Με την επιβολή των φόρων αυτών το δημόσιο εξοικονομεί πόρους αναγκαίους για την εξυπηρέτηση πολιτών (Δημόσια Ασφάλεια, Δημόσια Υγεία, Παιδεία, Απονομή Δικαιοσύνης κ.λ.π.) Ταυτόχρονα, με την επιβολή του φόρου εισοδήματος εξυπηρετείται η κοινωνική σκοπιμότητα των φόρων, συμβάλλοντας στη δίκαιη κατανομή του πλούτου και την άμβλυση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων. Τέλος, μέσω των έμμεσων φόρων και δασμών που επιβάλλονται στα εισαγόμενα αγαθά, τα κράτη αποβλέπουν στην προστασία των εγχώριων παραγομένων αγαθών και την ανάπτυξη ανταγωνιστικών οικονομικών μονάδων έναντι άλλων χωρών.

1.2 Κανόνες φορολογίας

Η επιβολή των φόρων, γενικά διέπεται από ορισμένους κανόνες που έχουν επιβληθεί διεθνώς, ως γενικές αρχές, σε όλα τα σύγχρονα φορολογικά συστήματα. Οι κυριότεροι από τους κανόνες αυτούς είναι οι ακόλουθοι:

- Ο κανόνας της **καθολικότητας** του φόρου, σύμφωνα με τον οποίο ο φόρος επιβάλλεται χωρίς διάκριση και χωρίς εξαιρέσεις σε όλους του πολίτες.
- Ο κανόνας της **φορολογικής δικαιοσύνης**, ο οποίος επιβάλλει όπως, κάθε φορολογούμενος εισφέρει στα κοινά βάρη, ανάλογα με την οικονομική του αντοχή και τα εισοδήματά του.

□ Ο κανόνας της **παραγωγικότητας του φόρου**, σύμφωνα με τον οποίο ο φόρος πρέπει να επιβάλλεται κατά τέτοιο τρόπο και ποσοστό, ώστε αφενός να επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή ταμειυτική απόδοση αυτού και αφετέρου να μην προτρέπει τους πολίτες να αναζητούν μεθόδους και ενέργειες που οδηγούν σε καταστρατήγηση του φορολογικού νόμου.

□ Ο κανόνας της **απλότητας του φόρου**, που επιβάλλει όπως οι θεσπιζόμενες φορολογικές διατάξεις είναι όσο γίνεται πιο απλές και κατανοητές, τόσο από τους εφαρμοστές των φορολογικών νόμων, όσο και από τους φορολογουμένους.

□ Ο κανόνας της **βεβαιότητας και σταθερότητας του φόρου**, η εφαρμογή του οποίου συμβάλλει αποτελεσματικά στην ορθή εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων. Αυτό επιτυγχάνεται πραγματικά όταν οι φορολογούμενοι είναι επαρκώς ενημερωμένοι για τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, ώστε να ανταποκρίνονται σε αυτές εμπρόθεσμα, αποφεύγοντας έτσι τις συνέπειες εκπροθέσμου καταβολής των φόρων και τις σχετικές ταλαιπωρίες.

□ Ο κανόνας του **διαφορισμού των εισοδημάτων**, ο οποίος επιβάλλει, για λόγους φορολογικής δικαιοσύνης τη διαφορετική φορολογική επιβάρυνση ορισμένων εισοδημάτων ή αγαθών όπως π.χ. τα εισοδήματα από κεφάλαια ή εργασία, τα αγαθά λαϊκής κατανάλωσης ή αγαθά πολυτελείας κλπ.

□ Ο κανόνας της **αποφυγής της διπλής φορολογίας**, ο οποίος πρέπει να εφαρμόζεται τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και στις σχέσεις μεταξύ διαφόρων Κρατών. Έτσι, σε διακρατικό επίπεδο έχουν υπογραφεί διμερείς συμβάσεις για την αποφυγή της διπλής φορολογίας. Η χώρα μας έχει υπογράψει με αρκετά Κράτη και εφαρμόζει τέτοιες συμβάσεις.

1.3 Διάκριση των φόρων

Οι φόροι διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες, στους άμεσους και στους έμμεσους.

Οι **άμεσοι** φόροι είναι ονομαστικοί, δηλαδή αναφέρονται σε ορισμένα πρόσωπα και επιβάλλονται στο παραγόμενο εισόδημα ή την περιουσία του φορολογούμενου. Τέτοιοι φόροι είναι, ο φόρος εισοδήματος, ο φόρος κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών, ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων, ο φόρος ακίνητης περιουσίας κλπ.

Οι **έμμεσοι** φόροι είναι πραγματικοί δηλαδή επιβάλλονται στο δαπανώμενο εισόδημα και εισπράττονται όχι ονομαστικά, αλλά με την ευκαιρία πραγματοποίησης ορισμένων γεγονότων ή συναλλαγών. Τέτοιοι φόροι είναι ο Φ.Π.Α., τα τέλη

χαρτοσήμου, ο Φ.Κ.Ε.(μόνο επί ασφαλιστηρίων συμβολαίων), οι δασμοί, οι φόροι κατανάλωσης κλπ.

Οι πιο πάνω φόροι εμφανίζουν, κατά την επιβολή και την είσπραξή τους, ορισμένα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Ειδικότερα:

A. Οι άμεσοι φόροι πλεονεκτούν έναντι των έμμεσων φόρων γιατί:

α. Είναι δικαιότεροι, αφού πλήττουν περισσότερο τους πολίτες που έχουν μεγαλύτερη φοροδοτική ικανότητα, σε αντίθεση με τους έμμεσους φόρους που επιβάλλονται χωρίς καμία διάκριση σε όλους τους πολίτες.

β. Είναι πιο σταθεροί και οι πολίτες γνωρίζουν εκ των προτέρων τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, πράγμα που δε συμβαίνει με τους έμμεσους φόρους.

B. Οι έμμεσοι φόροι πλεονεκτούν έναντι των άμεσων φόρων γιατί:

α. Είναι άμεσης και μεγάλης απόδοσης, αφού επιβάλλονται εύκολα σε όλους τους πολίτες, πράγμα που δεν συμβαίνει με τους άμεσους φόρους.

β. Έχουν μικρότερο κόστος βεβαίωσης και εισπράττονται εύκολα, σε αντίθεση με τους άμεσους φόρους, που απαιτούν μεγάλες δαπάνες βεβαίωσης και η είσπραξή τους.

1.4 Άμεσοι και έμμεσοι φόροι στην Ελλάδα και στην Ε.Ε.

Το ελληνικό φορολογικό σύστημα, χαρακτηρίζεται ως κοινωνικά άδικο, καθόσον στη χώρα μας τα έσοδα από έμμεσους φόρους αντιπροσωπεύουν το υψηλότερο ποσοστό στο σύνολο των φόρων σε αντίθεση με όλες σχεδόν τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου η σχετική εικόνα είναι ανάστροφη, δηλαδή το ποσοστό των άμεσων φόρων είναι υψηλότερο από εκείνο των έμμεσων φόρων. Οι έμμεσοι φόροι είναι οι πιο κοινωνικά άδικοι αφού επιβαρύνουν όλα τα ελληνικά νοικοκυριά ανεξαρτήτως εισοδηματικής ικανότητας και φυσικά τα χαμηλού εισοδήματος, ενώ είναι πληθωριστικοί αφού διαχέονται ευκολότερα σε όλη την οικονομία.

Η δημιουργία της ανάστροφης αυτής σχέσης άμεσων και έμμεσων φόρων στη χώρα μας οφείλεται κυρίως σε λόγους ιστορικούς και πραγματικούς. Κατ' αρχάς η ουσιαστικότερη συμμετοχή σχεδόν όλων των Ελλήνων στη συγκέντρωση φόρων εισοδήματος φυσικών προσώπων άρχισε πολύ αργά και ιδιαίτερα μετά τη μεγάλη φορολογική μεταρρύθμιση στις αρχές της δεκαετίας του 1950. Ύστερα η χώρα μας έχει το μεγαλύτερο ίσως ποσοστό αυτοαπασχολουμένων στην Ευρώπη, των οποίων όμως το εισόδημα δεν φορολογείται στην πηγή, όπως των μισθωτών και των συνταξιούχων.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, και ιδιαίτερα μετά το 1996, όταν ο ρυθμός μεταβολής των εσόδων από ΦΠΑ υπερακόντισε την αντίστοιχη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ, έχει αρχίσει να βελτιώνεται σημαντικά η σχέση μεταξύ άμεσων και έμμεσων φόρων, με αύξηση του ποσοστού των πρώτων στο σύνολο των φόρων, αλλά χρειάζεται ακόμη μεγάλη προσπάθεια για να προσεγγιστεί ο μέσος ευρωπαϊκός όρος. Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στην ένταση των ελέγχων και στην αύξηση του ΑΕΠ.

1.5 Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του φόρου εισοδήματος

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι τα εξής:

α. Ο φόρος εισοδήματος επί των φυσικών προσώπων είναι **προσωπικός** και **προοδευτικός**. Επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα κάθε φορολογούμενου (ενιαίος φόρος). Αντίθετα, ο φόρος εισοδήματος των νομικών προσώπων είναι αναλογικός και ο συντελεστής του διαφοροποιείται ανάλογα με τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκουν τα διάφορα νομικά πρόσωπα που φορολογούνται (κερδοσκοπικού ή μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, συνεταιρισμοί κλπ).

β. Για κάθε φορολογούμενο φυσικό πρόσωπο, καθώς επίσης και για τα μέλη της οικογένειάς του, που προστατεύονται από αυτόν και τον βαρύνουν οικονομικά, καθιερώνονται ορισμένες φορολογικές ελαφρύνσεις, με βάση και τα αναγκαία δικαιολογητικά (αφαίρεση της δαπάνης για νοσηλεία, μείωση του φόρου της κλίμακας με ένα σταθερό ποσό, ανάλογα με τα προστατευόμενα τέκνα κλπ).

γ. Τα εισοδήματα από εργασία, κυρίως από μισθούς και συντάξεις, απολαμβάνουν ευνοϊκότερη μεταχείριση.

δ. Ορισμένα άλλα εισοδήματα, που αποκτώνται ευκολότερα, όπως τα εισοδήματα από την εκμετάλλευση κεφαλαίου (ακινήτων), υπόκεινται σε συμπληρωματικό φόρο.

ε. Ισχύει το σύστημα του ενιαίου φόρου για τα εισοδήματα από όλες τις πηγές, με βάση τη δήλωση του υπόχρεου που υποβάλλεται από αυτόν στον προϊστάμενο της ΔΟΥ, μια φορά το χρόνο.

στ. Για ορισμένες κατηγορίες εισοδήματος ισχύει το σύστημα παρακράτησης του φόρου στην πηγή.

ζ. Ισχύει το σύστημα της προκαταβολής φόρου σε ποσοστό 55% επί του φόρου που αναλογεί στο δηλούμενο εισόδημα, έναντι του φόρου εισοδήματος του επόμενου οικονομικού έτους.

1.6 Έννοια εισοδήματος

Ο φορολογικός νόμος δεν καθορίζει ευθέως την έννοια του εισοδήματος, αλλά την αφήνει να εξάγεται έμμεσα από το συνδυασμό των διατάξεων του νόμου με τις οποίες καθορίζεται τι είναι ακαθάριστο εισόδημα και ποιες δαπάνες επιτρέπεται να εκπέσουν από αυτό.

Γενικά όμως, το εισόδημα μπορεί να οριστεί ως το «περιοδικό αποτέλεσμα» από την εκμετάλλευση μιας διαρκούς πηγής, η οποία συνίσταται είτε από κεφάλαιο (ακίνητα, τίτλοι κλπ) είτε από εργασία, είτε αμφότερα (εμπορική επιχείρηση κλπ). Στην χώρα μας επικράτησε και εφαρμόζεται η τριμερής θεωρία του εισοδήματος, σύμφωνα με την οποία για να χαρακτηριστεί ένα έσοδο ως εισόδημα θα πρέπει:

- να έχει **περιοδικό χαρακτήρα**, δηλαδή να επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- να έχει **μόνιμη πηγή προέλευσης** και
- να γίνεται **τακτική εκμετάλλευση** αυτής της πηγής.

1.7 Γενικές Διατάξεις

1.7.1 Πεδίο Εφαρμογής

1. Ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε.) ρυθμίζει τη φορολογία του εισοδήματος:

- α) των φυσικών προσώπων,
- β) των νομικών προσώπων και των κάθε είδους νομικών οντοτήτων.

2. Ο Κ.Φ.Ε. ρυθμίζει τον τρόπο φορολόγησης για τις κατηγορίες εισοδημάτων, όπως ορίζονται στον Κ.Φ.Ε., καθώς και τον τρόπο απόδοσης των φόρων με την υποβολή της δήλωσης, την προκαταβολή του φόρου και την παρακράτησή του.

1.7.2 Ορισμοί

Οι όροι που χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του Κ.Φ.Ε. έχουν την έννοια που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία, εκτός εάν ο Κ.Φ.Ε. ορίζει διαφορετικά.

Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται ως:

- α) «φορολογούμενος»: κάθε πρόσωπο που υπόκειται σε φόρο εισοδήματος, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε.,
- β) «πρόσωπο»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κάθε είδους νομική οντότητα,
- γ) «νομικό πρόσωπο»: κάθε επιχείρηση ή εταιρεία με νομική προσωπικότητα ή ένωση επιχειρήσεων ή εταιρειών με νομική προσωπικότητα,

δ) «νομική οντότητα»: κάθε μάρφωμα εταιρικής ή μη οργάνωσης ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα που δεν είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπως ιδίως συνεταιρισμός, οργανισμός, υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρεία, κάθε μορφής εταιρεία ιδιωτικών επενδύσεων, κάθε μορφής καταπίστευμα ή εμπίστευμα ή οποιοδήποτε μάρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφής ίδρυμα ή σωματείο ή οποιοδήποτε μάρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης ή οποιαδήποτε οντότητα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε μορφής κοινή επιχείρηση, κάθε μορφής εταιρείας διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομιάς ή κληροδοσίας ή δωρεάς, κάθε φύσης κοινοπραξία, κάθε μορφής εταιρεία αστικού δικαίου, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες, κοινωνίες αστικού δικαίου,

ε) «υπόχρεος σε παρακράτηση»: κάθε πρόσωπο που υποχρεούται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Φ.Ε.,

στ) «συγγενικό πρόσωπο»: ο/η σύζυγος και οι ανιόντες ή κατιόντες σε ευθεία γραμμή,

ζ) «συνδεδεμένο πρόσωπο»: κάθε πρόσωπο, το οποίο συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα στη διοίκηση, τον έλεγχο ή το κεφάλαιο άλλου προσώπου, το οποίο είναι συγγενικό πρόσωπο ή με το οποίο συνδέεται.

Ειδικότερα, τα ακόλουθα πρόσωπα θεωρούνται συνδεδεμένα πρόσωπα:

αα) κάθε πρόσωπο που κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%), βάσει αξίας ή αριθμού, ή δικαιώματα σε κέρδη ή δικαιώματα ψήφου,

ββ) δύο ή περισσότερα πρόσωπα, εάν κάποιο πρόσωπο κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχής στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%), βάσει αξίας ή αριθμού, ή δικαιώματα σε κέρδη ή δικαιώματα ψήφου,

γγ) κάθε πρόσωπο με το οποίο υπάρχει σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή ασκεί καθοριστική επιρροή ή έχει τη δυνατότητα άσκησης καθοριστικής επιρροής άλλου προσώπου ή σε περίπτωση που και τα δύο πρόσωπα έχουν σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή δυνατότητα άσκησης καθοριστικής επιρροής από τρίτο πρόσωπο.

1.7.3 Φορολογητέο εισόδημα

1. Φορολογητέο εισόδημα είναι το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών που εκπίπτουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Φ.Ε. από το ακαθάριστο

εισόδημα.

2. Ο Κ.Φ.Ε. διακρίνει τις ακόλουθες κατηγορίες ακαθάριστων εισοδημάτων:

- α) εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις,
- β) εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα,
- γ) εισόδημα από κεφάλαιο και
- δ) εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου.

Σύμφωνα με προηγούμενες διατάξεις το εισόδημα ανάλογα με την πηγή της προέλευσής του, διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

A-B Εισόδημα από Ακίνητα

Γ Εισόδημα από Κινητές Αξίες

Δ Εισόδημα από Εμπορικές Επιχειρήσεις

Ε Εισόδημα από Γεωργικές Επιχειρήσεις

ΣΤ Εισόδημα από Μισθωτές Υπηρεσίες

Z Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή

1.7.4 Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων

«Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων» είναι ο φόρος που επιβάλλεται ετησίως στο εισόδημα που αποκτούν τα φυσικά πρόσωπα.

1.7.5 Φορολογικός συντελεστής

1. Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται για το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν:

α) οι αξιωματικοί που υπηρετούν σε πλοία του εμπορικού ναυτικού και το οποίο φορολογείται με φορολογικό συντελεστή 15% και

β) το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετεί σε πλοία του εμπορικού ναυτικού και το οποίο φορολογείται με φορολογικό συντελεστή 10%.

3. Με την επιφύλαξη της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του Άρθρου 14, φορολογείται αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, κάθε εφάπαξ αποζημίωση που παρέχεται από οποιονδήποτε φορέα και για οποιονδήποτε λόγο διακοπής της σχέσεως εργασίας ή άλλης σύμβασης, η οποία συνδέει το φορέα με τον δικαιούχο της αποζημίωσης.

4. Το ασφάλισμα που καταβάλλεται στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστήριων συνταξιοδοτικών συμβολαίων φορολογείται αυτοτελώς:

α) Με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για κάθε περιοδικά καταβαλλόμενη παροχή.

β) Με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) για εφάπαξ καταβαλλόμενη παροχή μέχρι σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) για εφάπαξ καταβαλλόμενη παροχή που υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ.

Οι συντελεστές των ανωτέρω περιπτώσεων αυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης εξαγοράς. Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας του, καθώς και κάθε καταβολή που γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζομένου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου ή πτώχευσης του εργοδότη.

1.7.6 Μείωση φόρου εισοδήματος

1. Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του Άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των δύο χιλιάδων εκατό (2.100) ευρώ, όταν το φορολογητέο εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι ενός χιλιάδων (21.000) ευρώ. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των δύο χιλιάδων εκατό (2.100) ευρώ, το ποσό της μείωσης περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.

2. Για φορολογητέο εισόδημα το οποίο υπερβαίνει το ποσό των είκοσι ενός χιλιάδων (21.000) ευρώ, το ποσό της μείωσης μειώνεται κατά εκατό (100) ευρώ ανά χίλια (1.000) ευρώ του φορολογητέου εισοδήματος

3. Όταν το φορολογητέο εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των σαράντα δύο χιλιάδων (42.000) ευρώ δεν χορηγείται μείωση φόρου.

4. Προκειμένου να διατηρηθεί ακέραιο το ποσό της μείωσης του φόρου, ο φορολογούμενος απαιτείται να προσκομίσει αποδείξεις που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανόνων Απεικόνισης Συναλλαγών ή σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για δαπάνες αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών, τις οποίες πραγματοποιεί ο ίδιος, η σύζυγός του ή τα τέκνα που τους βαρύνουν. Στις πιο πάνω δαπάνες περιλαμβάνονται αγαθά και υπηρεσίες που ανήκουν στις ομάδες 1, 2, 3, 4 (μόνο υπηρεσίες και είδη επισκευής και συντήρησης κατοικίας), 5, 7 (μόνο μεταφορές πραγμάτων, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτου- μοτοσικλέτας, ανταλλακτικά αυτοκινήτου, λιπαντικά - αντιψυκτικό, μίσθωση ταξί, καύσιμα οχήματος), 9 (εκτός από εισφορές ΕΡΤ και συνδρομητικής τηλεόρασης), 10 (μόνο δίδακτρα

φροντιστηρίων και ξένων γλωσσών), 11 και 12 (εκτός κάθε είδους ασφάλισης), όπως ορίζονται στη σχετική ταξινόμηση για το Γενικό Δείκτη Τιμών Καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.. Σε καμία περίπτωση δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, η καταβαλλόμενη διατροφή, οι δωρεές και οι δαπάνες για την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων.

Το ποσό των αποδείξεων δαπανών, που απαιτείται να προσκομισθούν, ορίζεται σε ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του δηλούμενου και φορολογούμενου με την κλίμακα της παραγράφου αυτής ατομικού εισοδήματος. Το ποσό των αποδείξεων που προσκομίζεται δεν απαιτείται να υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες πεντακόσια (10.500) ευρώ. Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί γίνονται αποδεκτές μόνον εφόσον έχουν περιληφθεί στην εμπρόθεσμη δήλωση, λογίζονται συνολικά και για τους δύο συζύγους και επιμερίζονται μεταξύ τους ανάλογα με το δηλούμενο και φορολογούμενο σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου αυτής ατομικό εισόδημα.

Στην περίπτωση που δεν προσκομίζεται το απαιτούμενο ποσό αποδείξεων αγορών, τότε ο φόρος προσανξάνεται κατά τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου ποσού αποδείξεων, με ανώτατο όριο τις δέκα χιλιάδες πεντακόσια (10.500) ευρώ και του προσκομισθέντος ποσού αποδείξεων, η οποία πολλαπλασιάζεται με συντελεστή 22%. Εξαιρούνται της υποχρέωσης προσκόμισης αποδείξεων οι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα λοιπά πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 47 του ΚΦΕ, όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας, σε ψυχιατρικά καταστήματα και οι φυλακισμένοι.

1.7.7 Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα

1. Ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα θεωρείται το σύνολο των εσόδων από τις επιχειρηματικές συναλλαγές μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών, των αποσβέσεων και των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις. Στα έσοδα από τις επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται και τα έσοδα από την πώληση των στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης, καθώς και το προϊόν της εκκαθάρισής της, όπως αυτά προκύπτουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους. Ειδικά, για τον προσδιορισμό του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα στα έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται τα έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων.

2. Το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος με βάση το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, ο οποίος συντάσσεται σύμφωνα με το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο και τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ), όπως ισχύει. Σε περίπτωση που η επιχείρηση εφαρμόζει Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, το κέρδος προσδιορίζεται αποκλειστικά, σύμφωνα με τον πίνακα φορολογικών αποτελεσμάτων χρήσης.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος Άρθρου ως «επιχειρηματική συναλλαγή» θεωρείται κάθε μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη με την οποία πραγματοποιείται συναλλαγή ή και η συστηματική διενέργεια πράξεων στην οικονομική αγορά με σκοπό την επίτευξη κέρδους. Κάθε τρεις ομοειδείς συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα εντός ενός εξαμήνου θεωρούνται συστηματική διενέργεια πράξεων. Σε περίπτωση συναλλαγών που αφορούν ακίνητα, η περίοδος του προηγούμενου εδαφίου είναι δύο (2) έτη.

4. Κάθε προσαύξηση περιουσίας που προέρχεται από παράνομη ή αδικαιολόγητη ή άγνωστη πηγή ή αιτία θεωρείται κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

1.7.8 Εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες

Κατά τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα, επιτρέπεται η έκπτωση όλων των δαπανών, με την επιφύλαξη των διατάξεων του επόμενου Άρθρου του Κ.Φ.Ε., οι οποίες:

α) πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθειες εμπορικές συναλλαγές της,

β) αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή και η αξία της συναλλαγής δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της πραγματικής, στη βάση έμμεσων μεθόδων ελέγχου,

γ) εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία απεικόνισης των συναλλαγών της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά.

Φορολογικός συντελεστής

1. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Φορολογητέο εισόδημα (ευρώ) Συντελεστής (%)

<55.000 26%

>55.000 33%

2. Για τα φυσικά πρόσωπα με πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος από 1ης Ιανουαρίου 2013 και για τα τρία (3) πρώτα έτη άσκησης τη δραστηριότητάς τους ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της παραγράφου 1 μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), εφόσον το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημά τους από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

3. Τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται με συντελεστή δεκατρία τοις εκατό (13%).

4. Το εισόδημα από προσαύξηση περιουσίας της παραγράφου 4 του άρθρου 21 φορολογείται με συντελεστή τριάντα τρία τοις εκατό (33%).

1.7.9 Εναλλακτικός Τρόπος Υπολογισμού της Ελάχιστης Φορολογίας

1. Ο φορολογούμενος που υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων υποβάλλεται σε εναλλακτική ελάχιστη φορολογία όταν το τεκμαρτό εισόδημά του είναι υψηλότερο από το συνολικό εισόδημά του. Σε αυτή την περίπτωση στο φορολογητέο εισόδημα προστίθεται η διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και πραγματικού εισοδήματος και αυτή φορολογείται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34.

2. Το τεκμαρτό εισόδημα υπολογίζεται με βάση τις δαπάνες διαβίωσης του φορολογούμενου και των εξαρτώμενων μελών του, σύμφωνα με τα άρθρα 31 έως και 34.

3. Το «συνολικό εισόδημα» προσδιορίζεται ως το συνολικό ποσό του φορολογητέου εισοδήματος κατά την έννοια του άρθρου 7 που αποκτά ο φορολογούμενος και τα εξαρτώμενα μέλη του από τις τέσσερις κατηγορίες ακαθάριστων εσόδων που αναγνωρίζονται στο

άρθρο 7 του Κ.Φ.Ε.

4. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου αυτού δεν εφαρμόζονται για τον αλλοδαπό διπλωματικό ή προξενικό εκπρόσωπο, κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε πρεσβεία, διπλωματική αποστολή, προξενείο ή αποστολή αλλοδαπού κράτους για τη διεκπεραίωση κρατικών υποθέσεων που είναι πολίτης του εν λόγω κράτους και κάτοχος διπλωματικού διαβατηρίου, καθώς και για κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνούς Οργανισμού που έχει εγκατασταθεί βάσει διεθνούς συνθήκης την οποία εφαρμόζει η Ελλάδα.

1.7.10 Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής

1. Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 30, η οποία προστίθεται στο φορολογητέο εισόδημα, προσδιορίζεται από τη Φορολογική Διοίκηση κατά το ίδιο φορολογικό έτος σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους και φορολογείται:

α) σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή/και συντάξεις ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή

β) σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 29, εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από επιχειρηματική δραστηριότητα ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του δεν προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις.

2. Η Φορολογική Διοίκηση κατά τον προσδιορισμό της διαφοράς της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να λάβει υπόψη τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά, τα οποία αποδεικνύονται από νόμιμα παραστατικά στοιχεία. Ο φορολογούμενος φέρει το βάρος της απόδειξης για τα ποσά που ιδίως είναι:

α) Πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη του και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Αν τα εισοδήματα αυτά αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή, αναγνωρίζονται, εφόσον υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσονται νομίμως από αυτόν.

β) Χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

γ) Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων.

δ) Εισαγωγή συναλλάγματος που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτησή του στην αλλοδαπή. Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησης αυτού του συναλλάγματος για τα πρόσωπα:

αα) Που είναι φορολογικοί κάτοικοι άλλου κράτους.

ββ) Που είχαν διαμείνει τρία (3) τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και η εισαγωγή του συναλλάγματος γίνεται μέσα σε δύο (2) χρόνια από τη μετοικεσία τους.

γγ) Που είχαν διαμείνει πέντε (5) τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή και το επικαλούμενο ποσό συναλλάγματος προέρχεται από καταθέσεις στο όνομά τους ή στο όνομα του άλλου συζύγου σε τραπεζικό λογαριασμό ανοιγμένο σε χώρα της Ε.Ε./ΕΟΧ ή σε υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στο εξωτερικό κατά το χρόνο που διέμεναν στην αλλοδαπή ή από καταθέσεις τους - μέσα σε έναν (1) χρόνο από τη μετοικεσία τους στην Ελλάδα χωρίς το συνάλλαγμα αυτό να έχει επανεξαχθεί στην

αλλοδαπή. Η προϋπόθεση της μη επανεξαγωγής του συναλλάγματος δεν απαιτείται για το ποσό εκείνο του συναλλάγματος που έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 31, εφόσον η δαπάνη για την απόκτηση αυτού του στοιχείου έχει ληφθεί υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 32, ή του άρθρου 34.

ε) Δάνεια, τα οποία έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία. Ειδικώς, όταν πρόκειται για την κάλυψη διαφοράς δαπάνης της προηγούμενης παραγράφου, κατά το ποσό που προέρχεται από δαπάνη του άρθρου 32 ή του άρθρου 34, το ποσό του δανείου λαμβάνεται υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο αποδεικνύεται ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης.

στ) Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών για την οποία η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη.

ζ) Ανάλωση κεφαλαίου που αποδεδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή νόμιμα έχει απαλλαγεί από το φόρο. Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου αυτού ανά έτος, από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών, από τα χρηματικά ποσά που ορίζονται στις περιπτώσεις β', γ', δ', ε' και στ' της παραγράφου αυτής και από οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδεδειγμένα έχει εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που προσδιορίζονται στα άρθρα 31 και 32, ανεξάρτητα αν απαλλάσσονται της εφαρμογής των άρθρων αυτών.

Αν δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 31 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τις τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για άγαμο και πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ προκειμένου για συζύγους, το ποσό που πρέπει να εκπέσει προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων και τις αποδεδειγμένες δαπάνες διαβίωσής τους και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριών χιλιάδων (3.000) και πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, αντίστοιχα.

Κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση των εσόδων των παραπάνω περιπτώσεων τα μειώνει και η διαφορά που προκύπτει λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός αν τα ποσά αυτά έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που

καταβλήθηκαν και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου του έτους αυτού.

Για την κάλυψη ή περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 2019/1992 (Α' 34) για τα ποσά των πραγματικών ή τεκμαρτών δαπανών που πραγματοποιούνται από 1.1.1994. Χρηματικά ποσά που έχουν ληφθεί υπόψη από τη δήλωση που, τυχόν, υποβλήθηκε κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του Ν. 2019/1992, για την κάλυψη ή τον περιορισμό διαφοράς δαπάνης, αφαιρούνται από το κεφάλαιο που σχηματίζεται από προηγούμενα έτη, όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση όσα ορίζονται στα εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο αυτής της περίπτωσης.

3. Για τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, η ζημία του ίδιου φορολογικού έτους ή και των προηγούμενων δεν εκπίπτει και δεν μεταφέρεται για συμψηφισμό στα επόμενα φορολογικά έτη.

4. Οι φορολογούμενοι που δεν αναγράφουν ή ανακριβώς αναφέρουν στη δήλωση τα στοιχεία, τα σχετικά με τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης ακινήτων) και τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής δαπάνης διαβίωσης, υπόκεινται στις κυρώσεις και τα πρόστιμα σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

1.7.11 Μερίσματα

1. Ο όρος «μερίσματα» σημαίνει το εισόδημα που προκύπτει από μετοχές, ιδρυτικούς τίτλους, ή άλλα δικαιώματα συμμετοχής σε κέρδη τα οποία δεν αποτελούν απαιτήσεις από οφειλές (χρέη), καθώς και το εισόδημα από άλλα εταιρικά δικαιώματα, στα οποία περιλαμβάνονται τα μερίδια, οι μερίδες συμπεριλαμβανομένων των προμερισμάτων και μαθηματικών αποθεματικών, οι συμμετοχές σε κέρδη προσωπικών επιχειρήσεων, οι διανομές των κερδών από κάθε είδους νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, καθώς και κάθε άλλο συναφές διανεμόμενο ποσό.

2. Εάν η διανομή των μερισμάτων υπόκειται σε παρακράτηση φόρου, όπως ορίζεται στο Μέρος Τέταρτο του Κ.Φ.Ε., ο παρακρατούμενος φόρος εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση μόνο για τα φυσικά πρόσωπα και για το συγκεκριμένο είδος εισοδήματος του φορολογούμενου με βάση τον Κ.Φ.Ε..

1.7.12 Φορολογικός συντελεστής για το εισόδημα από κεφάλαιο

1. Τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%).
2. Οι τόκοι φορολογούνται με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%).
3. Τα δικαιώματα φορολογούνται με συντελεστή είκοσι (20%)
4. Το εισόδημα από ακίνητη περιουσία φορολογείται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

1.8 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων και Νομικών Οντοτήτων

1.8.1 Αντικείμενο της φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

«Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων» είναι ο φόρος που επιβάλλεται ετησίως στα κέρδη που πραγματοποιούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες.

1.8.2 Υποκείμενα του φόρου

Σε φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων υπόκεινται:

α) οι κεφαλαιουχικές εταιρείες που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, δηλαδή εταιρίες που στηρίζονται στο κεφάλαιο τους όπως η ανώνυμη εταιρία, η εταιρία περιορισμένη ευθύνης. Στις κεφαλαιουχικές εταιρίες εντάσσονται και η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (Ι.Κ.Ε.) η οποία όμως μπορεί να ιδρυθεί με ένα (1) ευρώ.

β) οι προσωπικές εταιρείες που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, δηλαδή εταιρίες που βασίζονται στα προσωπικά περιουσιακά στοιχεία των εταιριών, όπως ομόρρυθμες εταιρίες, ετερόρρυθμες εταιρίες.

γ) τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή και στα οποία περιλαμβάνονται και τα κάθε είδους σωματεία και ιδρύματα, με εξαίρεση μόνο τα κάθε είδους έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους, τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο φόρου,

δ) συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών,

ε) κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς εφόσον ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα,

στ) κοινοπραξίες,

ζ) οι νομικές οντότητες που δεν περιλαμβάνονται σε μια από τις προηγούμενες περιπτώσεις, όπως οργανισμοί, κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης, κάθε μορφή κοινής επιχείρησης, κάθε μορφής εταιρίας διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομιάς ή κληροδοσίας ή δωρεάς, υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρία και κάθε μορφής εταιρία ιδιωτικών επενδύσεων.

1.8.3 Απαλλασσόμενα νομικά πρόσωπα

Από το φόρο εισοδήματος απαλλάσσονται:

- α) οι φορείς γενικής κυβέρνησης με εξαίρεση το εισόδημα που αποκτούν από κεφάλαιο και υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου,
- β) η Τράπεζα της Ελλάδος,
- γ) οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ),
- δ) οι διεθνείς οργανισμοί, υπό τον όρο ότι η απαλλαγή από το φόρο προβλέπεται βάσει διεθνούς συμβάσεως που έχει κυρωθεί στην ημεδαπή ή τελεί υπό τον όρο της αμοιβαιότητας,
- ε) το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία που το διέπει.

1.9 Φορολογητέο Εισόδημα

1.9.1 Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα (Άρθρο 47)

1. Το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ', του Μέρους Δεύτερου («Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων») του Κ.Φ.Ε., εκτός από τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά στο παρόν κεφάλαιο.

2. Όλα τα έσοδα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που αναφέρονται στις περιπτώσεις του άρθρου 45 θεωρούνται έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

1.9.2 Απαλλαγή ενδοομιλικών μερισμάτων

1. Τα ενδοομιλικά μερίσματα που εισπράττει ένα νομικό πρόσωπο ή που είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας απαλλάσσονται από το φόρο, εφόσον:

α) ο λήπτης φορολογούμενος κατέχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας ή το πλήθος του μετοχικού ή βασικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του νομικού προσώπου που διανέμει, και

β) το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται επί τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες, και

γ) το νομικό πρόσωπο που προβαίνει σε διανομή κερδών, τα οποία υπόκεινται σε φόρο, δεν έχει έδρα σε κράτος που περιλαμβάνεται στα μη συνεργάσιμα κράτη σύμφωνα με το άρθρο 65 του Κ.Φ.Ε. .

2. Η προηγούμενη παράγραφος ισχύει επίσης για νομικά πρόσωπα

που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας, εφόσον το ενδοομιλικό μέροςμα συνδέεται με επιχειρηματικές δραστηριότητες που διεξάγονται από αυτά τα νομικά πρόσωπα εντός ή μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα.

3. Εάν διανέμονται κέρδη από νομικό πρόσωπο σε λήπτη φορολογούμενο που δεν έχει διακρατήσει το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής επί είκοσι τέσσερις (24) μήνες, αλλά πληροί την προϋπόθεση γ' της παραγράφου 1, καθώς και αυτή της παραγράφου

2, ο λήπτης φορολογούμενος μπορεί προσωρινά να ζητήσει την απαλλαγή που παρέχεται στις εν λόγω παραγράφους, εφόσον παρέχει εγγύηση στη Φορολογική Διοίκηση ίση με το ποσό του φόρου που θα όφειλε να καταβάλει σε περίπτωση μη χορήγησης της απαλλαγής. Η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να απαιτήσει την υπέρ αυτής κατάπτωση της εγγύησης, εφόσον ο λήπτης φορολογούμενος δεν διακρατεί το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής επί τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες. Η απαλλαγή καθίσταται οριστική και η εγγύηση λήγει κατά την ημερομηνία που συμπληρώνονται είκοσι τέσσερις (24) μήνες διακράτησης του ελάχιστου ποσοστού συμμετοχής.

4. Εάν το νομικό πρόσωπο που προβαίνει στη διανομή:

α) περιλαμβάνεται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α' της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε., όπως ισχύει, και

β) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους - μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ' εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και

γ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β' της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε. ή σε οποιοδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους

φόρους αυτούς, η προϋπόθεση της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 θεωρείται ότι έχει εκπληρωθεί.

5. Εάν η διανομή κερδών που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και 2 προκύπτει από συμμετοχή σε άλλο νομικό πρόσωπο, ο φορολογούμενος δεν μπορεί να εκπέσει τις επιχειρηματικές δαπάνες που συνδέονται με τη συμμετοχή αυτή.

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται τα έντυπα εφαρμογής του άρθρου αυτού.

1.9.3 Ενδοομιλικές συναλλαγές

1. Όταν πραγματοποιούνται συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με οικονομικούς ή εμπορικούς όρους διαφορετικούς από εκείνους που θα ίσχυαν μεταξύ μη συνδεδεμένων προσώπων (ανεξάρτητων επιχειρήσεων) κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε. ή μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων και τρίτων, οποιαδήποτε κέρδη τα οποία χωρίς τους όρους αυτούς θα είχαν πραγματοποιηθεί από την ημεδαπή επιχείρηση, αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω των διαφορετικών όρων (αρχή ίσων αποστάσεων), περιλαμβάνονται στα κέρδη της επιχείρησης μόνον στο βαθμό που δεν μειώνουν το ποσό του καταβλητέου φόρου

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και ερμηνεύονται σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις ενδοομιλικές συναλλαγές.

1.10 Φορολογικός Συντελεστής

1.10.1 Φορολογικός συντελεστής

1. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία φορολογούνται με συντελεστή είκοσι έξι τοις εκατό (26%). Όταν οι προσωπικές εταιρίες που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή αλλοδαπή, συνεταιρισμοί, και ενώσεις αυτών, κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρίες, συμμετοχικές ή αφανείς εφόσον ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, τηρούν απλογραφικά βιβλία τα κέρδη που αποκτούν από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 29, δηλαδή εισόδημα μέχρι 50.000€, συντελεστής 26% και εισόδημα άνω 50.000€, συντελεστής 33%.

Σε συνδυασμό με τα παραπάνω πρέπει να αναφερθεί το άρθρο 36, ότι ο ορισμός «μερίσματα» σημαίνει το εισόδημα που προκύπτει από μετοχές, ιδρυτικούς τίτλους, ή

αλλά δικαιώματα συμμετοχής σε κέρδη τα οποία δεν αποτελούν απαιτήσεις από οφειλές (χρέη), καθώς και το εισόδημα από αλλά εταιρικά δικαιώματα, στα οποία περιλαμβάνονται τα μερίδια, οι μερίδες συμπεριλαμβανομένων των προμερισμάτων, και μαθηματικών αποθεμάτων, οι συμμετοχές σε κέρδη προσωπικών επιχειρήσεων, οι διανομές των κερδών, από κάθε είδους νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, καθώς και άλλο συναφές διανεμόμενο ποσό. Συνεπώς, σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο στη φορολογία εισοδημάτων υπόκεινται τόσο οι Ο.Ε. και Ε.Ε αστικές, όσο και κάθε είδους νομικό πρόσωπο.

1.10.2 Συντελεστές παρακράτησης φόρου

1. Οι συντελεστές παρακράτησης φόρου είναι οι εξής:

α) για μερίσματα δέκα τοις εκατό (10%),

β) για τόκους δεκαπέντε τοις εκατό (15%),

γ) για δικαιώματα (royalties) και λοιπές πληρωμές είκοσι τοις εκατό (20%),

δ) για αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες και άλλες αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες είκοσι τοις εκατό (20%). Κατ' εξαίρεση, για τις αμοιβές που εισπράττονται από εργολήπτες κατασκευής κάθε είδους τεχνικών έργων και ενοικιαστών δημοσίων, δημοτικών και κοινοτικών ή λιμενικών προσόδων ο συντελεστής είναι τρία τοις εκατό (3%) επί της αξίας του υπό κατασκευή έργου ή του μισθώματος,

ε) για το ασφάλισμα που καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικά καταβαλλόμενης παροχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Για το ασφάλισμα που καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι του ποσού των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ δέκα τοις εκατό (10%) και για τα ποσά που υπερβαίνουν τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ είκοσι τοις εκατό (20%). Οι συντελεστές των προηγούμενων εδαφίων της περίπτωσης αυτής αυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης εξαγοράς. Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας του, καθώς και κάθε καταβολή που γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζομένου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου ή πτώχευσης του εργοδότη, στ) για την υπεραξία από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας που αποκτά φυσικό πρόσωπο δεκαπέντε τοις εκατό (15%).

2. Οι φορείς γενικής κυβέρνησης κατά την προμήθεια κάθε είδους αγαθών ή υπηρεσιών από νομικά πρόσωπα, υποχρεούνται, κατά την καταβολή ή την έκδοση της σχετικής εντολής πληρωμής της αξίας αυτών, να παρακρατούν φόρο εισοδήματος, ο οποίος υπολογίζεται βάσει του καθαρού ποσού της αξίας των αγαθών ή υπηρεσιών με συντελεστή ως ακολούθως:

αα) ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) για τα υγρά καύσιμα και τα προϊόντα καπνοβιομηχανίας,

ββ) ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) για τα λοιπά αγαθά και

γγ) ποσοστό οκτώ τοις εκατό (8%) για την παροχή υπηρεσιών.

Εξαιρούνται από την παρακράτηση φόρου οι υπόχρεοι του πρώτου εδαφίου:

αα) όταν προμηθεύονται αγαθά ή τους παρέχονται υπηρεσίες και δεν απαιτείται σύμβαση, εφόσον η καθαρή αξία αυτών, κατά συναλλαγή, δεν υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα (150) ευρώ,

ββ) όταν λαμβάνουν υπηρεσίες ή προμηθεύονται ηλεκτρικό ρεύμα, τηλεφωνικές συνδιαλέξεις, τηλεγραφήματα, γραμματόσημα, φωταέριο, νερό και εισιτήρια γενικά,

γγ) όπου προβλέπεται παρακράτηση ή προκαταβολή φόρου από άλλη διάταξη για το ίδιο έσοδο και

δδ) όταν προμηθεύονται αγαθά ή τους παρέχονται υπηρεσίες από τις πολεμικές βιομηχανίες ΕΑΒ, ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ και ΕΛΘΟ, καθώς και από το Κέντρο Επιχειρηματικής Πολιτιστικής Ανάπτυξης (Κ.Ε.Π.Α.) και την Αναπτυξιακή Ένωση Μακεδονίας (ΑΝ.Ε.Μ.).

3. Η παρακράτηση φόρου εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση της παραγράφου 1 σε περίπτωση που αυτός που λαμβάνει την πληρωμή, εκτός από τις αμοιβές που αναφέρονται στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1, η οποία υπόκειται σε παρακράτηση φόρου είναι φυσικό πρόσωπο που έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του και δεν διατηρεί μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα.

4. Σε περίπτωση που η παρακράτηση φόρου δεν εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση ο παρακρατηθείς φόρος πιστώνεται έναντι του φόρου εισοδήματος που πρέπει να βεβαιωθεί από επιχειρηματική δραστηριότητα ή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, κατά περίπτωση.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ειδικότερα ο τρόπος και ο χρόνος απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου σύμφωνα με τις ανωτέρω

παραγράφους, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

1.10.3 Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

1. Με βάση την οριστική δήλωση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας ή τον οριστικό τίτλο, η Φορολογική Διοίκηση βεβαιώνει ποσό ίσο με το ογδόντα τοις εκατό (80%) του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα του φορολογικού έτους που έληξε. Το εν λόγω ποσοστό αυξάνεται σε εκατό τοις εκατό (100%) ειδικά για τις τραπεζικές ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες και τα υποκαταστήματα

αλλοδαπών τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα.

2. Για νομικά πρόσωπα των προσωπικών εταιρειών, τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, σωματεία, ιδρύματα και κοινοπραξίες, το ποσοστό της προκαταβολής είναι πενήντα πέντε τοις εκατό (55%).

3. Τα ποσοστά των προηγούμενων παραγράφων μειώνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) για τα νέα νομικά πρόσωπα κατά τα τρία (3) πρώτα οικονομικά έτη από τη δήλωση έναρξης εργασιών τους. Η μείωση αυτή δεν εφαρμόζεται για τα νομικά πρόσωπα που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου.

4. Η βεβαίωση αυτή γίνεται έναντι του φόρου που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δήλωση ή οριστικός τίτλος, ο καταβλητέος φόρος υπολογίζεται με βάση το φόρο που προκύπτει από στοιχεία του εγγύτερου φορολογικού έτους.

5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και επί των προσωρινών δηλώσεων που υποβάλλουν τα νομικά πρόσωπα ή οι νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση.

6. Από το ποσό που βεβαιώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού εκπίπτει ο φόρος που παρακρατείται από πηγή Ελλάδος, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

7. Αν μειωθεί το φορολογητέο εισόδημα, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 70. Η εννεάμηνη προθεσμία για την υποβολή της αίτησης μείωσης του προκαταβλητέου ποσού φόρου αρχίζει από την ημέρα έναρξης του νέου φορολογικού έτους.

8. Οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 69 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες. Αν το προκαταβλητέο ποσό φόρου εισοδήματος που υπολογίζεται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής είναι μικρότερο της προκαταβολής φόρου που οφείλεται με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, η διαφορά που προκύπτει βεβαιώνεται στο όνομα του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας ως προκαταβολή φόρου.

9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή:

α) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμες εταιρείες που μετατρέπονται ή συγχωνεύονται, σε ημεδαπή ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972,

β) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμες εταιρείες, καθώς και τα εγκατεστημένα στη χώρα μας υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών, που μετασχηματίζονται σε άλλες εταιρείες, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Ν. 2166/1993 ,

γ) για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες που συγχωνεύονται σε ανώνυμη εταιρεία ή διασπώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68, 80 και 81, κατά περίπτωση, του κ.ν. 2190/1920 (Α' 37), δ) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που συγχωνεύονται σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 54 του Ν. 3190/1955 (Α' 91),

ε) για τα πιστωτικά ιδρύματα που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Ν 2515/1997 (Α' 154),

στ) για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που συγχωνεύονται σε νέα ή υφιστάμενη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, καθώς και τις δευτεροβάθμιες ή τριτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που μετατρέπονται σε ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.2810/2000 (Α' 61).

ζ) για τα νομικά πρόσωπα που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με ειδικές διατάξεις νόμου, σε άλλο νομικό πρόσωπο που εμπίπτει στις διατάξεις της ίδιας παραγράφου,

η) για τα διανεμόμενα ή κεφαλαιοποιούμενα κέρδη ανωνύμων εταιρειών, που απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος, βάσει ειδικών διατάξεων νόμων.

Κεφάλαιο 2^ο - Φοροδιαφυγή-Φοροαποφυγή-Παραοικονομία

2.1 Φοροδιαφυγή

Φοροδιαφυγή είναι ηθελημένη αποφυγή καταβολής φόρου από τον φορολογούμενο σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία . Παραδείγματα φοροδιαφυγής αποτελούν η μικρότερη δήλωσή εισοδήματος από αυτό που έχει πραγματοποιηθεί απόκρυψη εισοδήματος για τον υπολογισμό του φόρου , ή μη πληρωμή βεβαιωμένων φόρων κ.α.

Οι σημαντικότερες συνέπειες που προέρχονται από την φοροδιαφυγή είναι ότι προκαλείται άδικη κατανομή των φόρων , αφού ένας αριθμός φορολογούμενων αποφεύγει να δηλώσει τα εισοδήματά του με αποτέλεσμα το κράτος να έχει απώλεια εσόδων και να και να αναγκάζεται να βάζει υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές . Η φοροδιαφυγή έχει ως αποτέλεσμα το κράτος να αντιμετωπίζει μειωμένη ταμειακή ρευστότητα και να μην έχει την δυνατότητα χρηματοδότησης δημόσιων δαπανών και να αναγκάζεται να προσφεύγει σε δανεισμό . Επίσης αν φοροδιαφεύγει επιχείρηση , αυτή έχει την ευχέρεια να πουλήσει με χαμηλότερη τιμή τα προϊόντα της και να βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τις άλλες οι οποίες δεν φοροδιαφεύγουν. Τέλος επειδή η φοροδιαφυγή πραγματοποιείται ευκολότερα στους άμεσους φόρους το κράτος θα δώσει μεγαλύτερη βαρύτητα στους έμμεσους φόρους με αποτέλεσμα να αυξηθεί η επιβάρυνση των μεσαίων και των χαμηλών εισοδημάτων .

Από τα παραπάνω επηρεάζεται η συνείδηση των φορολογουμένων που ανταποκρίνονται στις φορολογικές τους υποχρεώσεις με αποτέλεσμα να αυξάνεται η φοροδιαφυγή.

Οι προσδιοριστικοί παράγοντες της φοροδιαφυγής μεταξύ των άλλων είναι : α) το μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο των κατοίκων μιας χώρας .Από τις μέχρι τώρα έρευνες έχει διαπιστωθεί ότι σε χώρες με χαμηλό μορφωτικό και ποτιστικό επίπεδο οι φορολογούμενοι δεν μπορούν να αντιληφθούν ότι οι φόροι απαιτούνται για να καλυφθούν ανάγκες του κράτους.

Β) Ο τρόπος κατανομής των φορολογικών βαρών όταν οι φορολογούμενοι αντιληφθούν ότι δεν γίνεται δικαία η κατανομή των φορολογικών βαρών και ότι παρέχονται εκπτώσεις σ ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών τότε καλλιεργείται το αίσθημα της αδικίας και προσπαθούν και αυτές οι κατηγορίες να αποκτήσουν αυτές

τις εκπτώσεις ή να μη δηλώσουν τα εισοδήματά τους, ώστε να απαλλαγούν από τη φορολογία.

Γ) Το επίπεδο της φορολογικής επιβάρυνσης όταν οι συντελεστές της φορολογικής επιβάρυνσης είναι αυξημένοι και ο φορολογούμενος αισθάνεται ότι με τον τρόπο αυτόν μειώνεται η αγοραστική του αξία τότε προσπαθεί να φοροδιαφύγει και να αποκρύψει φορολογική ύλη .

Δ) Ο τρόπος διαχείρισης του δημόσιου χρήματος ο φορολογούμενος όταν διαπιστώνει ότι τα χρήματά του εν διαχειρίζονται ορθολογικά και ότι γίνονται σπατάλες από τους κυβερνώντες της χώρας τότε θα προσπαθήσει να αποκρύψει φορολογική ύλη γιατί αισθάνεται ότι τα οφέλη που πρέπει να έχει από τους φόρους που καταβάλλει δεν είναι αντίστοιχα με αποτέλεσμα να μειώνεται η φορολογική του συνείδηση .

Ε) Η οργάνωση των φοροτεχνικών υπηρεσιών, η εξειδίκευση των ελεγκτών , το αναπτυγμένο επίπεδο ηθικής των υπαλλήλων με τη βοήθεια της τεχνολογίας μπορούν να περιορίσουν σε μεγάλο βαθμό την φοροδιαφυγή. Ο προληπτικός έλεγχος και οι διασταυρώσεις με λογισμικά προγράμματα καθώς και αξιολόγηση των πληροφοριών επίσης μπορούν να εντοπίσουν και να περιορίσουν την φοροδιαφυγή.

ΣΤ) Η διάρθρωση του φορολογικού συστήματος . Η φοροδιαφυγή εξαρτάται σένα πολύ μεγάλο βαθμό από την διαμόρφωση του φορολογικού συστήματος . Το υπουργείο οικονομικών γνωρίζει ποιοι είναι οι φόροι από τους οποίους οι πολίτες φοροδιαφεύγουν. Έτσι με νόμους μπορεί να <<κλείσουν τα παράθυρα >> που επιτρέπουν στους πολίτες να φοροδιαφεύγουν .

Το κράτος τα τελευταία χρόνια έχει ποινικοποιήσει την φοροδιαφυγή χωρίς όμως τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Ίσως θα έπρεπε να υπάρξει ένα νομοσχέδιο το οποίο να μην δίνει την δυνατότητα στους πολίτες να φοροδιαφεύγουν.

Επίσης είναι γνωστό ότι στη χώρα μας έχουμε τους υψηλότερους συντελεστές φορολογίας στους άμεσους και στους έμμεσους φόρους. Ένας πιο σωστός τρόπος εξορθολογισμού των φορολογικών συντελεστών να είχε καλύτερα αποτελέσματα και να μην ακούγεται από πολλούς “έχω κάνει συνέταιρο το κράτος”.

Οι καμπύλες του Laffez και Gutman δείχνουν ότι μετά από ένα σημείο αύξησης φορολογικών συντελεστών ,τα έσοδα του κράτους αυξάνονται αντί να μειώνονται.

Το κράτος έχει υποχρέωση να αποκτήσουν οι πολίτες του φορολογική συνείδηση και να καταλάβουν οι πολίτες αλλά και να πιστέψουν ότι πληρώνοντας τους φόρους ευνοείται το δημόσιο συμφέρον .Σήμερα η φοροδιαφυγή έχει πάρει τη μορφή

αντίστασης και αυτό οφείλεται στο ότι το κράτος δεν λειτουργεί σωστά σε όλους τους τομείς του.

2.2 Φοροαποφυγή

Φοροαποφυγή είναι η ηθελημένη αποφυγή καταβολής φόρου από τον φορολογούμενο που εκμεταλλεύονται τα κοινά της νομοθεσίας . Κατά την φοροαποφυγή η προσπάθεια μείωσης της φορολογικής υποχρέωσης είναι νόμιμη αφού ο φορολογούμενος εκμεταλλεύεται δυνατότητες που παρέχει η φορολογική νομοθεσία ,χωρίς όμως να ήταν στην πρόθεση του νομοθέτη.

Παράδειγμα φοροαποφυγής αποτελεί η μεταβίβαση από το φορολογούμενο της επικαρπίας των ακινήτων στα εγγόνια του , έτσι στην περίπτωση αυτή περιορίζεται ο φόρος κληρονομιών. Άλλο παράδειγμα αποτελεί κατάκτηση των κερδών μιας επιχείρησης σε περισσότερους εικονικούς εταίρους ώστε η διάσπαση του εισοδήματος να υπαχθεί σε χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές .

2.3 Παραοικονομία

Παραοικονομία είναι η ηθελημένη απόκρυψη δραστηριότητας από τις δημόσιες αρχές , προκαλώντας φοροδιαφυγή και εισφοροδιαφυγή .Εισοδήματα όπου δεν δηλώνονται από δεύτερη εργασία ή ενώ λαμβάνεται επίδομα ανεργίας τα πρόσωπα αυτά εργάζονται σε διάφορες εργασίες , εισοδήματα που προέρχονται , αλλά δεν δηλώνονται , από το παραεμπόριο όπως από οικονομικούς μετανάστες ή από πλανόδιους ή από παράνομες δραστηριότητες όπως το λαθρεμπόριο καυσίμων , τσιγάρων κ.α. Στην ίδια κατηγορία ανήκουν και οι δραστηριότητες στους μηχανισμούς αγοράς όπως η διάθεση ειδών που παράγονται στα σπίτια .

2.4 Κώδικας φορολογικών διαδικασιών

Για τον προσδιορισμό του συνολικού καθαρού εισοδήματος των ημεδαπών και αλλοδαπών νομικών προσώπων κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται υπόψη το τίμημα των πωλήσεων που έχει πραγματοποιηθεί ή από τις αμοιβές από παροχή υπηρεσιών, καθώς και το εισόδημα από ακίνητα, από κινητές

αξίες, από συμμετοχές σε άλλες εμπορικές επιχειρήσεις, από γεωργικές επιχειρήσεις. Από τα παραπάνω ακαθάριστα έσοδα εκπίπτουν οι δαπάνες απόκτησης του εισοδήματος. Το ποσό το οποίο απομένει μετά τις εκπτώσεις αποτελεί το συνολικό καθαρό εισόδημα των νομικών προσώπων.

2.5 Η φοροδιαφυγή στο εξωτερικό

Η φοροδιαφυγή δεν αποτελεί αποκλειστικό προνόμιο των Ελλήνων. Σε ανεπτυγμένες χώρες καθημερινά συναντώνται περιπτώσεις φοροδιαφυγής. Η έκταση, όμως, της φοροδιαφυγής σε αυτές τις χώρες εμφανίζεται περιορισμένη συγκριτικά με την κατάσταση η οποία επικρατεί στη χώρα μας.

Η φοροδιαφυγή, για παράδειγμα, στη Γερμανία είναι ένα από τα καυτά θέματα συζήτησης σε κάθε προεκλογική μάχη και ειδικότερα αναπτύσσεται το πρόβλημα με την Ελβετία στην οποία οι Γερμανοί πολίτες καταθέτουν τα χρήματά τους.

Σύμφωνα με έκθεση της αρμόδια επιτροπής της Γερουσίας Αμερικής η Apple για την αποφυγή φόρων έχει ιδρύσει offshore νομικά πρόσωπα, γεγονός το οποίο της επέτρεψε να πληρώνει χαμηλότερους ή και καθόλου εταιρικούς φόρους για έσοδα τα οποία εισπράττονται υπεράκτια. Η Apple έχει εκμεταλλευτεί τεχνικές λεπτομέρειες της Ιρλανδικής και της Αμερικανικής φορολογικής νομοθεσίας προκειμένου να αποφύγει δισεκατομμύρια δολάρια σε φόρους.

Τελευταία έρευνα αποκάλυψε πως δύο πολύ γνωστές θυγατρικές γερμανικές εταιρείες κατασκευής αυτοκινήτων έχουν ανακαλύψει τον τρόπο να φοροδιαφεύγουν, στερώντας πολλά εκατομμύρια από το Ελληνικό Δημόσιο.

Άλλο παράδειγμα φοροδιαφυγής με ξένες επιχειρήσεις αποτελεί η γερμανική Hochtief που έχει τη διαχείριση του αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος». Το Ελληνικό Δημόσιο έπρεπε να εισπράττει 300 εκατομμύρια από φόρους που η εταιρεία δεν έχει δηλώσει. Τα παραπάνω χρήματα δεν εισπράχθηκαν, καθώς το Δημόσιο δεν έκανε απαιτητό το ποσό, όπως γίνεται στις περιπτώσεις των Ελλήνων επιχειρηματιών ή μισθωτών.

Παράλληλα, φοροδιαφυγή παρατηρείται σε παραγγελίες οι οποίες πραγματοποιούνται μέσω διαδικτύου και ταχυδρομούνται από τις εταιρείες με δηλώνοντας στη συσκευασία τιμές, χαμηλότερης αξίας από την πραγματική,

προκειμένου να αποφευχθεί ο έλεγχος του τελωνείου, με συνέπεια την υποχρέωση απόδοσης των δασμών.

Κεφάλαιο 3^ο -Διατάξεις για την Καταπολέμηση της Φοροδιαφυγής

3.1 Λογιστική και Φορολογικό Δίκαιο

Ο κώδικας φορολογίας εισοδήματος δεν περιέχει ούτε μια αναφορά στη λογιστική. Αντίθετα, ο Κ.Φ.Α.Σ. στο άρθρο 4 αναφέρεται στην τήρηση απλογραφικών ή διπλογραφικών βιβλίων. Κριτήρια για την ένταξη αυτή αποτελούν η μορφή της επιχείρησης, το αντικείμενο των εργασιών και το ύψος των ακαθάριστων εσόδων.

Το ίδιο άρθρο στην παράγραφο 7 έως 12 ορίζει το είδος των βιβλίων που πρέπει να τηρεί ο υπόχρεος απεικόνισης των συναλλαγών που εντάσσεται σε τήρηση απλογραφικών βιβλίων, ο τρόπος τήρησης αυτών καθώς και ο χρόνος τήρησης τους. Ο υπόχρεος διπλογραφικών βιβλίων τηρεί τα ημερολόγια και καθολικά της Γενικής Λογιστικής σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. ως προς τη δομή, την ονοματολογία και το περιεχόμενο των πρωτοβάθμιων, των δευτεροβάθμιων λογαριασμών και των υπογραμμισμένων τριτοβάθμιων λογαριασμών.

Από τα παραπάνω, συνάγεται ότι η τήρηση διπλογραφικών βιβλίων επιφέρει υποχρεώσεις ως προς την τήρηση λογιστικών βιβλίων σύμφωνα με τις γενικές παραδεκτές αρχές της λογιστικής με εφαρμογή συγκεκριμένων υποχρεωτικών διατάξεων του Ε.Γ.Λ.Σ..

Ο Κ.Φ.Α.Σ. έμμεσα παραπέμπει στη νομοθεσία περί φορολογίας εισοδήματος στο άρθρο 1 παράγραφος 1 και συγκεκριμένα ότι τα πρόσωπα που έχουν υποχρέωση απεικόνισης συναλλαγών και αποβλέπουν στην απόκτηση εισοδήματος από εμπορική ή βιομηχανική ή γεωργική επιχείρηση ή από ελεύθερα επαγγέλματα ή από οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση.

Ο Κ.Φ.Α.Σ. δεν αναφέρεται με λεπτομέρειες στην έννοια των γενικά παραδεκτών αρχών της λογιστικής, αλλά ούτε και το φορολογικό δίκαιο φαίνεται να απασχολεί στις διατάξεις του με τις παραπάνω αρχές.

Οι λογιστικές αρχές αναφέρονται περιορισμένα στο Ε.Γ.Λ.Σ. το οποίο είναι το κεντρικό νομοθέτημα του ελληνικού λογιστικού διακαίου. Η εισαγωγή του Ε.Γ.Λ.Σ. με φορολογικό νόμο (άρθρο 7 Ν 1882/1990) και ιδιαίτερα για φορολογικούς σκοπούς, δηλαδή, για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής αφού όσοι δε γνώριζαν λογιστική μέσω του Ε.Γ.Λ.Σ. θα διευκολύνονταν, οδήγησε όσους ασχολούνται με τη λογιστική να μην ασχολούνται με τα βασικά της λογιστικής επιστήμης, αλλά να

ασχολούνται με λογιστικές εγγραφές και την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων σε βαθμό που να επισκιάζει τη λογιστική ως επιστήμη. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να μετριασθεί με την ορθή εφαρμογή, που μοναδικό σκοπό θα έχει την καλλιέργεια της λογιστικής παιδείας. Η υποχρεωτική τήρηση του Ε.Γ.Λ.Σ. φαίνεται ότι συνδέεται με το φορολογικό λογιστικό δίκαιο, δηλαδή, η ύπαρξη ενός νομοθετημένου λογιστικού σχεδίου, που μας παραπέμπει η φορολογική νομοθεσία, οι κανόνες του Ε.Γ.Λ.Σ. αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του φορολογικού δικαίου, που έχει ως σκοπό την εξεύρεση φορολογικού κέρδους.

Ο κώδικας φορολογίας εισοδήματος με τις διατάξεις περί εξεύρεσης φορολογικού κέρδους και με τη σύγκριση έσοδα-έξοδα στο διπλογραφικό σύστημα (λογιστικό) με το απλογραφικό σύστημα (μη λογιστικό), δεν κάνει αναφορά στη λογιστική. Η κοινή πρακτική, όμως, δείχνει ότι το αποτέλεσμα το οποίο εξάγεται από τις επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικό σύστημα δεν είναι έσοδα-έξοδα, αλλά και με τη φορολογική αναμόρφωση του αποτελέσματος του ισολογισμού. Άλλωστε, όλα τα φορολογικά έντυπα του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρονται στην φορολογική αναμόρφωση.

3.2 Η αρχή της φοροδιαφυγής

Το σύγχρονο ελληνικό κράτος από την εποχή της σύστασης του επιχειρεί την προώθηση των δικών του συμφερόντων, χωρίς να μεριμνά για το συμφέρον των πολιτών. Η πολιτική ηγεσία η οποία φέρει την ευθύνη της νομοθεσίας, έχει υποχρέωση και να την τηρεί. Αντίθετα, επί δεκαετίες φροντίζουν να μη θίγονται τα προνόμια τους και προσπαθούν να απαλλαγούν από τα οικονομικά και πολιτικά αδικήματα. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ κράτους και πολιτών, με αποτέλεσμα να εκδηλώνεται νε διάφορες μορφές, όπως η άρνηση καταβολής φόρων εφευρίσκοντας διάφορα τεχνάσματα και καταφεύγοντας σε παράνομες μεθοδεύσεις, ώστε να επωφεληθούν όσο το δυνατό περισσότερο. Η φοροδιαφυγή αναδεικνύει τη σχέση η οποία υπάρχει ανάμεσα στο κράτος και τους πολίτες, μια σχέση η οποία στην πλειονότητα των περιπτώσεων είναι εχθρική.

3.3 Περιπτώσεις φοροδιαφυγής

Σύμφωνα με τη φορολογία εισοδήματος το φορολογικό εισόδημα προσδιορίζεται και από τεκμαρτά εισοδήματα. Η μη δήλωση των τεκμαρτών εισοδημάτων έχει ως αποτέλεσμα την απόκρυψη εισοδημάτων προς φορολόγηση.

Ως εισοδήματα τα οποία προέρχονται από «τεκμήρια» διαβίωσης αναφέρονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

- Η κατοχή πισίνας
- Η κατοχή σκάφους αναψυχής ιδιωτικής χρήσης
- Η κατοχή αεροσκάφους-ελικοπτέρου ή ανεμοπτέρου
- Η δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία
- Η δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων και λοιπό προσωπικό
 - Η δαπάνη «συντήρησης» αυτοκινήτων ανάλογα με τα κυβικά τους
 - Η δαπάνη «συντήρησης» ιδιοκατοίκησης ή μίσθωσης ή δωρεάν παραχώρησης κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας

Ως εισόδημα, μάλιστα, το οποίο προέρχεται από τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, αναφέρονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

- Η αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, πλοίων, σκαφών αναψυχής ή αεροσκαφών, καθώς και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.
- Η αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων, η ανέγερση οικοδομών ή η κατασκευή δεξαμενών κολύμβησης.
- Η χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε
- Η απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής
- Η ετήσια δαπάνη για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών άνω των 300€, εκτός από αυτά που γίνονται στο δημόσιο, Α.Ε.Ι., Ο.Τ.Α., κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα, κοινωφελή ιδρύματα.

Ακίνητα – Οικοδομές

Κατά την αγορά ακινήτου η σύναψη συμβολαίων αγοροπωλησίας γίνεται βάσει της αντικειμενικής αξίας και όχι με το ύψος του δανείου που η τράπεζα χορηγεί στον υποψήφιο αγοραστή.

Η απόκρυψη της φορολογητέας ύλης γίνεται με ευθύνη της τράπεζας, η οποία χορηγεί δάνειο προς τον αγοραστή ακόμη και για το 100% της αξίας του ακινήτου.

Με την καθιέρωση του ηλεκτρονικού συμβολαίου το Υπουργείο Οικονομικών πιστεύει ότι θα αποτρέψει την φοροδιαφυγή, αφού όλα τα στεγαστικά δάνεια θα μπορούν να ελέγχονται. Βέβαια, με την συνυπευθυνότητα των τραπεζών, συμβολαιογράφων, δικηγόρων, αγοροπωλητών και μεσιτών θα διασφαλισθεί ακόμη περισσότερο η είσπραξη των εσόδων από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων και τον Φ.Π.Α..

Η δήλωση ακινήτων προς ηλεκτροδότηση γίνεται πολλές φορές με διαφορετικά τετραγωνικά μέτρα, με αποτέλεσμα ο φορολογούμενος να φοροδιαφεύγει, είτε διότι δηλώνει λιγότερα τετραγωνικά μέτρα, άρα πληρώνει λιγότερα δημοτικά τέλη, είτε δηλώνει ακίνητο το οποίο δεν έχει δηλωθεί.

Το Υπουργείο φιλοδοξεί με την δήλωση στο Ε1 του αριθμού παροχής ηλεκτρικού ρεύματος της κύριας κατοικίας και των υπολοίπων ακινήτων μέσω του Ε2 και του Ε9 να εντοπίσει μια ακόμη εστία φοροδιαφυγής. Πιστεύει, επίσης, ότι το μέτρο αυτό θα συμβάλλει στη διαδικασία ενοποίησης όλων των φόρων που επιβάλλονται σήμερα τα ακίνητα.

3.4 Αντιμετώπιση της Φορολογικής Απάτης, της Φοροδιαφυγής και της Φοροαποφυγής

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εκτιμά, πως η πρακτική της φοροαποφυγής πέραν των συνόρων των κρατών μελών οδηγεί σε απώλεια εσόδων για τον προϋπολογισμό και σε παραβιάσεις της αρχής της φορολογικής δικαιοσύνης και ενδέχεται να προκαλέσει στρεβλώσεις στην κίνηση των κεφαλαίων και στους όρους του ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, μάλιστα, επηρεάζει τη λειτουργία της κοινής αγοράς. Επιπλέον, η κοινότητα καθίσταται ανίσχυρη αναφορικά με την αντιμετώπιση των νέων μορφών φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής, οι οποίες αποκτούν ολοένα και περισσότερο πολυεθνικό χαρακτήρα.

Ως εκ τούτου, η κοινότητα πρέπει να λάβει μέτρα για την καταπολέμηση της διεθνούς φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Άρα, τα κράτη-μέλη οφείλουν να ανταλλάσσουν πληροφορίες μεταξύ τους και οφείλουν να ενεργήσουν με αναγκαίες έρευνες για την εξασφάλιση αυτών των πληροφοριών.

Το Μάρτιο του 2012 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την επιτροπή να επεξεργασθεί τρόπους για τη βελτίωση της καταπολέμησης της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής και να υποβάλλει έκθεση έως τον Ιούνιο του 2012. Η επιτροπή στη συνέχεια ανακοίνωσε τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να περιορισθούν

τα φαινόμενα της φοροδιαφυγής, ενώ τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους έπρεπε να κατατεθεί σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της καταπολέμησης της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στην φοροδιαφυγή και φοροαποφυγή λόγω της μεγάλης κυκλοφορίας προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων που πραγματοποιούνται σε αυτή. Τα κράτη συμφώνησαν για την καταπολέμηση της διεθνούς φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής στον τομέα των άμεσων φόρων, δηλαδή, των φόρων εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, των φόρων της περιουσίας και του Φ.Π.Α..

Οι αρμόδιες αρχές των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης οφείλουν να απαλλάσσουν κάθε πληροφορία, η οποία είναι απαραίτητη για τον ορθό προσδιορισμό της βάσης επιβολής των φόρων εισοδήματος και περιουσίας, καθώς και όλες τις πληρωμές, οι οποίες σχετίζονται με τον καθορισμό των φόρων των ασφαλιστρών.

Ως προς το μέγεθος της φοροδιαφυγής και της μη συμμόρφωσης στην Ελλάδα, το φαινόμενο αυτό έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις, με ιδιαιτερότητες, οι οποίες σχετίζονται τόσο με τη διάρθρωση της ελληνικής οικονομίας, όσο και με την ίδια την πολιτική ζωή. Συγκεκριμένα, η ύπαρξη μεγάλου αριθμού μικρομεσαίων επιχειρήσεων, όπου διεθνώς παρατηρούνται υψηλά ποσοστά του αγροτικού τομέα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. η καθυστέρηση πληρωμών-εισπράξεων μέσω τραπέζης και ηλεκτρονικών συναλλαγών ανάμεσα στις επιχειρήσεις, η διαφθορά στη δημόσια διοίκηση με την παράλληλη αδυναμία του φοροεισπρακτικού μηχανισμού (σχετική έρευνα 2012), μετέτρεψαν τη φοροδιαφυγή σε έναν από τους παράγοντες εξυπηρέτησης των δανειακών αναγκών της χώρας μας και την υπαγωγή στο καθεστώς δημοσιονομικής και πολιτικής εξάρτησης από το 2009 έως σήμερα.

Σύμφωνα με έρευνα (Τάτσος 2001) όλοι οι παράγοντες που ευνοούν την εξάπλωση της φοροδιαφυγής και της μη συμμόρφωσης σε μια χώρα, βρίσκουν πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης στη χώρα μας.

Σύμφωνα με τον Grant Richardson (2006) οι μη οικονομικοί παράγοντες έχουν την πιο σημαντική επίδραση στην εξάπλωση της φοροδιαφυγής και όπως προκύπτει από την έρευνα η πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος είναι ένας από εκείνους τους παράγοντες που αυξάνουν την τάση της φοροδιαφυγής.

Η κύρια αποστολή κάθε φορολογικής αρχής είναι η είσπραξη νέων φόρων, οι οποίοι έχουν προϋπολογιστεί με βάση την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία, ώστε το κράτος να είναι σε θέση να παρέχει το αίσθημα εμπιστοσύνης και δικαιοσύνης μεταξύ φορολογουμένων και της φορολογικής διοίκησης. Επομένως, περιπτώσεις

φορολογουμένων που αποφεύγουν τη συμμόρφωση βάσει του παραπάνω πλαισίου, απαιτείται να αντιμετωπίζονται από τη φορολογική διοίκηση με τις κατάλληλες στρατηγικές και δομές. Για την αντιμετώπιση των παραπάνω, τα πιο κρίσιμα στοιχεία είναι το προσωπικό και τα δεδομένα των πληροφοριών.

Πολλές χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. έχουν επενδύσει στην έρευνα για τους προσδιοριστικούς παράγοντες, οι οποίοι οδηγούν σε συμπεριφορές μη συμμόρφωσης. Το μοντέλο B.I.S.E.P. (Business, Industry, Sociological, Economic, Psychological) με τη μεγαλύτερη αποδοχή στη διεθνή βιβλιογραφία, αφού αναλύει τα αίτια, προχωρά σε μια ομαδοποίηση των φορολογούμενων ανάλογα με τη στάση την οποία αυτοί εμφανίζουν απέναντι στις φορολογικές τους υποχρεώσεις, προσαρμόζοντας αντίστοιχα και τα μέτρα και τις στρατηγικές αντιμετώπισης. Με τον τρόπο αυτό σχηματίζεται και μια πυραμίδα συμμόρφωσης, με την κορυφή να ανήκει στις κατηγορίες φορολογουμένων που εμφανίζουν την πιο επικίνδυνη και συνειδητή παραβατική συμπεριφορά και την αντίστοιχη πολιτική της φορολογικής διοίκησης να δρα κατασταλτικά εξαντλώντας τα αυστηρότερα μέσα (ποινές, κατασχέσεις περιουσιακών στοιχείων, φυλάκιση, κ.λ.π.) και στη βάση της πυραμίδας να βρίσκονται οι έντιμοι φορολογούμενοι που θέλουν να κάνουν το σωστό αναφορικά με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Ο φορολογικός έλεγχος είναι η στρατηγική εκείνη που επιλέγεται από τις φορολογικές αρχές προκειμένου να ασκήσουν πίεση στις ομάδες φορολογουμένων που έχουν τοποθετηθεί στα υψηλότερα κλιμάκια της πυραμίδας συμμόρφωσης. Στόχος είναι να οδηγηθούν κάτω από την πίεση του φορολογικού ελέγχου σε χαμηλότερα επίπεδα της πυραμίδας συμμόρφωσης και εν τέλει σε συμπεριφορές εθελοντικής συμμόρφωσης (Καραφειλής Γεώργιος 2013).

Σε μια ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας (Andreoni et al. 1998) συναντάμε πως εκτός από το ύψος των φορολογικών συντελεστών, η πιθανότητα να ελεγχθεί κάποιος από τις φορολογικές αρχές, αλλά και το ύψος των προστίμων που μπορούν να επιβληθούν στους φορολογουμένους, επιδρά στη συμπεριφορά τους και στην απόφασή τους να είναι ειλικρινείς ή όχι. Επιπλέον, η βιβλιογραφία ασχολείται και με τις συνέπειες τις οποίες έχει ένα φορολογικός έλεγχος σε έναν φορολογούμενο (π.χ. σε μια επιχείρηση) στην μελλοντική τους στάση απέναντι στις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Επιπρόσθετα, η πιθανότητα να ελεγχθεί κάποιος δρα αποτρεπτικά σε στάσεις και συμπεριφορές μη συμμόρφωσης (Yougzht, 2011).

Προκειμένου ένα πρόγραμμα φορολογικών ελέγχων να είναι αποτελεσματικό, θα πρέπει οι φορολογούμενοι να έχουν κατά νου ότι μπορεί και αυτοί να ελεγχθούν από

τους φορολογικούς μηχανισμούς. Συνεπώς, σχεδόν όλες οι χώρες που ανήκουν στον Ο.Ο.Σ.Α. πραγματοποιούν πρόγραμμα ελέγχων που βασίζονται στον τυχαίο δεθγματισμό.

Για τον περιορισμό της απεριόριστης εξουσίας απέναντι στους φορλογουμένους θεσπίζονται στο ελληνικό φορολογικό δίκαιο αρχές που διέπουν την επιβολή φόρων και γενικά την άσκηση της φορολογικής εξουσίας ως εξής (Φινοκαλιώτης, 2005):

- Η αρχή της νομιμότητας του φόρου
- Η αρχή της αβεβαιότητας του φόρου
- Η αρχή της χρήσης διοίκησης και της προστασίας της εμπιστοσύνης του φορολογούμενου έναντι μεταβολών της ερμηνείας της φορολογικής διοίκησης
- Η αρχή της μη αναδρομικής ισχύος των φορολογικών ρυθμίσεων
- Η αρχή της φορολογικής δικαιοσύνης

Με βάση τις παραπάνω αρχές που διέπουν το φορολογικό δίκαιο στη χώρα μας, έχουν θεσπιστεί οι διάφορες φορολογικές διατάξεις που αφορούν την επιβολή φόρων σε κάθε οικονομική δραστηριότητα. Οι σημαντικότεροι νόμοι-πλαίσια που στηρίζουν το ελληνικό φορολογικό σύστημα είναι οι παρακάτω:

- Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων
- Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)
- Ειδικοί φόροι κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) (φόροι σε πετρελαιοειδή , οινοπνευματώδη και σε καπνικά προϊόντα)
- Φόρος μεταβίβασης περιουσίας (φόρος κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και πλοίων)
- Φόρος Ακίνητης Περιουσίας
- Τέλη χαρτοσήμου (φόροι που επιβάλλονται σε συναλλαγές που περιέχουν αστικές ή εμπορικές πράξεις)
- Φόρος κατοχής ακίνητης περιουσίας (Ειδικό Τέλος Ακινήτων, Ε.Τ.Α.Κ.)
- Κώδικας φορολογικής απεικόνισης συναλλαγών (Κ.Φ.Α.Σ.)
- Κώδικας φορολογικών κυρώσεων (Διοικητικά) και ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων της φορολογικής νομοθεσίας
- Φόρος Συγκεντρωτικού Κεφαλαίου (Φ.Σ.Κ.)
- Περιβαλλοντικοί φόροι

3.5 Φορολογική Νομοθεσία στη Λογιστική

Το Υπουργείο Οικονομικών μετά από πάρα πολλές άλλες προσπάθειες έχει καταλήξει σε ένα Φορολογικό Νομοσχέδιο το οποίο θεωρεί ότι είναι απλό και δίκαιο για την πάταξη της γραφειοκρατίας αλλά και την κατανόηση του νόμου από τους φορολογούμενους με απότερο σκοπό την πάταξη της φοροδιαφυγής.

Η καλή γνώση του φορολογικού συστήματος ανεβάζει το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού στην ενότητα της φοροδιαφυγής, ενώ ταυτόχρονα το υψηλό επίπεδο της φορολογικής συνείδησης μειώνει την τάση για φοροδιαφυγή. Το νέο φορολογικό νομοσχέδιο προσπαθεί το επίπεδο της μέσης φορολογικής επιβάρυνσης του φορολογούμενου να μην είναι υψηλό ώστε να μειωθούν οι περιπτώσεις φοροδιαφυγής. Στο νέο φορολογικό νομοσχέδιο έχουν μειωθεί οι φορολογικές απαλλαγές και εξαιρέσεις ώστε να κυριαρχεί ένα αίσθημα δικαιοσύνης μεταξύ φορολογουμένων, αφού τα ποσά που θα καταβάλλονταν από τους φορολογούμενους που απαλλάσσονταν από τη φορολογία θα έπρεπε να καταβληθούν από τους υπόλοιπους φορείς. Επίσης το Υπουργείο Οικονομικών προσπάθησε ο νέος νόμος να μη δημιουργήσει άνισους όρους μεταξύ ευνοουμένων και μη επιχειρήσεων, εφόσον οι φόροι γενικά επηρεάζουν τα σχέδια παραγωγής και επενδύσεων είτε οι επιχειρήσεις είναι μεγάλου μεγέθους είτε όχι.

Έτσι οι συντελεστές φορολόγησης όλων των επιχειρήσεων, προσωπικών, νομικών προσώπων, ανώνυμων ή ατομικών επιχειρήσεων και ελευθέρων επαγγελματιών να είναι πολύ κοντά μεταξύ τους για να μην υπάρχουν επιχειρήσεις που να ευνοούνται από το φορολογικό σύστημα και άλλες όχι. Μείωσε τους συντελεστές απόσβεσης για να αποτρέψει και πατάξει τα πλαστά και εικονικά τιμολόγια αγορών παγίων στοιχείων από τα οποία το Ελληνικό Δημόσιο έχασε αρκετά δισεκατομμύρια.

Το Υπουργείο Οικονομικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Διακιοσύνης προσπάθησε να επιβάλλει ποινές με απότερο σκοπό την πάταξη της φοροδιαφυγής, ώστε ο πολίτης να καταλάβει ότι η νομιμότητα στο φορολογικό σύστημα είναι το παν. Ταυτόχρονα ο φορολογικός μηχανισμός έγινε πιο αυστηρός ώστε να γίνει και σε αυτόν τον τομέα προσπάθεια πάταξης της φοροδιαφυγής.

Το νέο φορολογικό νομοσχέδιο προσπαθεί να οργανώσει την αγορά και γενικότερα να βελτιώσει τις συναλλαγές από τις οποίες προκύπτει η φοροδιαφυγή. Μείωσε πολύ τα όρια των συναλλαγών που πρέπει να γίνονται μέσω τραπεζών ή επιταγών. Στην περίπτωση που το κράτος προέτρεπε τους πολίτες και τους επιχειρηματίες να

πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους μέσω ηλεκτρονικών καρτών (φορολογική κάρτα) ίσως να είχε λύθει ένα μεγάλο πρόβλημα με την φοροδιαφυγή καθώς επίσης θα βοηθούσε και η online αποστολή αναλυτικών στοιχείων ανά συναλλαγή στη Γενική Γραμματεία πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.)για έλεγχο.

Η οργάνωση των φοροτεχνικών υπηρεσιών ήταν πρωταρχικός σκοπός του υπουργείου ώστε να εκμεταλλευτεί τα ικανά και μορφωμένα στελέχη του για να περιορίσουν τον κίνδυνο της φοροδιαφυγής. Η ορθολογική οργάνωση των υπηρεσιών αυτών χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο μηχανολογικό εξοπλισμό και με το ειδικευμένο προσωρινό προσωπικό οργάνωσε τα ελεγκτικά κέντρα φιλοδοξώντας να αποτελέσουν τον πρότυπο ελεγκτικό μηχανισμό σε συνδυασμό με την απευθείας ανάθεση ορισμένων υποθέσεων και σε υψηλόβαθμα στελέχη του υπουργείου.

Παράλληλα υιοθέτηση του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου με το ΠΔ 1123/1980 και η ενσωμάτωση οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Νόμο ΚΝ 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών άλλαξε το λογιστικό τοπίο στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα με την υποχρεωτική καθιέρωση του Λογιστικού Σχεδίου στις επιχειρήσεις που τηρούσαν Γ` κατηγορίας βιβλία και σε συνδυασμό με τα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα τα οποία έχουν αναπτυχθεί στο χώρο της λογιστικής αλλάζουν την κατάσταση στα λογιστήρια που μέχρι τότε κάλυπταν φορολογικές τυπικές υποχρεώσεις.

Από 1/1/2005 καθιερώνονται τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα λογιστικά δεδομένα παίρνουν μια άλλη διάσταση σε συνδυασμό με την κατάργηση του Κ.Β.Σ. και λειτουργία του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (Κ.Φ.Α.Σ.).

3.6 Η Επίδραση της Φορολογικής Νομοθεσίας στη Λογιστική

Ο Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων είναι συνδεδεμένος με την εμπλοκή της φορολογικής νομοθεσίας στη Λογιστική. Η αρίθμηση των εγγραφών, τα θεωρημένα βιβλία, οι προθεσμίες τήρησης των βιβλίων, ο φορολογικός μηχανισμός, τα συγκεκριμένα παραστατικά σε κάθε λογιστικό γεγονός, αλλά και οι νομοθετικές παρεμβάσεις για λογαριασμούς σε συγκεκριμένα γεγονότα, όπως οι επιδοτήσεις, δείχνουν την εξάρτηση που είχε η λογιστική με τη Φορολογική Νομοθεσία. Η παρέμβαση στη λογιστική ήταν σε τέτοιο βαθμό όπου σε μερικές περιπτώσεις ο προσδιορισμός του αποτελέσματος γίνονταν εξωλογιστικά. Ακόμα ένα

χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η απόρριψη βιβλίων και στη συνέχεια ο προσδιορισμός να γίνεται εξωλογιστικά.

Η σύγχρονη λογιστική λειτουργεί σε ένα περιβάλλον, το οποίο δε συνδέεται με τα όσα περιγράφονται και περιορίζει ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων και η Εμπορική Νομοθεσία και δεν περιορίζεται στο φορολογικό αποτέλεσμα. Συνεπώς, οι πληροφορίες προς τρίτους, όπως οι προμηθευτές, οι πελάτες, οι μέτοχοι, οι τράπεζες, η ανάλυση των πληροφοριών και η λήψη στρατηγικών αποφάσεων, η διαχείριση κινδύνων και η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων προσδίδουν στη λογιστική πρωτεύοντα ρόλο στην ανάπτυξη της κοινωνίας και της φορολογικής συνείδησης. Ο διαχωρισμός της λογιστικής με τη Φορολογική Νομοθεσία αναδεικνύει τις βασικές λογιστικές αρχές, ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος της μη ύπαρξης κανόνων και περιορισμών.

3.7 Κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς

1. Κράτος για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου ορίζεται το κράτος ή η περιοχή δικαιοδοσίας ή η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος που τελεί υπό οποιοδήποτε ειδικό καθεστώς σύνδεσης ή εξάρτησης κατά την έννοια του διεθνούς δικαίου.

2. Σύμβαση διοικητικής συνδρομής, για την εφαρμογή Κ.Φ.Ε. νοείται η διεθνής σύμβαση που επιτρέπει την ανταλλαγή όλων των πληροφοριών, που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας των συμβαλλόμενων μερών.

3. Μη συνεργάσιμα κράτη είναι εκείνα που δεν είναι κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κατάστασή τους σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα έχει εξεταστεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και τα οποία:

α) δεν έχουν συνάψει και δεν εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στο φορολογικό τομέα και

β) δεν έχουν υπογράψει τέτοια σύμβαση διοικητικής συνδρομής με τουλάχιστον δώδεκα άλλα κράτη. Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά.

4. Τα μη συνεργάσιμα κράτη καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από τη διαπίστωση των προϋποθέσεων της προηγούμενης

παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους ως εξής:

α) Αφαιρούνται τα κράτη που μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης έχουν συνάψει και εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής.

β) Προστίθενται τα κράτη που:

αα) ενώ έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, οι διατάξεις της εν λόγω σύμβασης ή η εφαρμογή τους δεν επέτρεψαν στην ελληνική φορολογική διοίκηση να λάβει τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας,

ββ) δεν έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, αν και η Ελλάδα είχε προτείνει, πριν την 1η Ιανουαρίου του προηγούμενου έτους, τη σύναψη τέτοιας σύμβασης.

γ) Αφαιρούνται ή προστίθενται τα κράτη που δεν έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, στα οποία η Ελλάδα δεν είχε προτείνει τη σύναψη τέτοιας σύμβασης πριν την 1^η Ιανουαρίου του προηγούμενου έτους και για τα οποία το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Διαφάνεια και την Ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα που συστήθηκε με απόφαση του Ο.Ο.Σ.Α. της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, θεωρεί ότι αντίστοιχα προβαίνουν ή όχι στην ανταλλαγή όλων των πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των φορολογικών νομοθεσιών των συμβαλλόμενων μερών.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, οι οποίες σχετίζονται με τα μη συνεργάσιμα κράτη, εφαρμόζονται για αυτά που προστίθενται στον κατάλογο της προηγούμενης παραγράφου, από την 1η Ιανουαρίου του επομένου της δημοσίευσης έτους. Για όσα αφαιρούνται από τον κατάλογο, η εφαρμογή των διατάξεων παύει από τη δημοσίευσή του.

6. Για την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα θεωρείται ότι υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς σε κράτος εκτός της Ελλάδας, όταν η φορολογική κατοικία τους βρίσκεται σε οποιοδήποτε κράτος, ακόμη και σε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν σε αυτό το κράτος:

α) δεν υπόκειται σε φορολογία ή, εάν υπόκειται, δεν φορολογείται εν τοις πράγμασι, ή

β) υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου, ο οποίος είναι ίσος ή κατώτερος από το πενήντα τοις εκατό (50%) του συντελεστή

φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. στην Ελλάδα.

7. Τα κράτη που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από τη διαπίστωση των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους.

3.8 Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

1. Με βάση την οριστική δήλωση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας ή τον οριστικό τίτλο, η Φορολογική Διοίκηση βεβαιώνει ποσό ίσο με το ογδόντα τοις εκατό (80%) του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα του φορολογικού έτους που έληξε. Το εν λόγω ποσοστό αυξάνεται σε εκατό τοις εκατό (100%) ειδικά για τις τραπεζικές ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες και τα υποκαταστήματα

αλλοδαπών τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα.

2. Για νομικά πρόσωπα των προσωπικών εταιρειών, τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, σωματεία, ιδρύματα και κοινοπραξίες, το ποσοστό της προκαταβολής είναι πενήντα πέντε τοις εκατό (55%).

3. Τα ποσοστά των προηγούμενων παραγράφων μειώνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) για τα νέα νομικά πρόσωπα κατά τα τρία (3) πρώτα οικονομικά έτη από τη δήλωση έναρξης εργασιών τους. Η μείωση αυτή δεν εφαρμόζεται για τα νομικά πρόσωπα που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου.

4. Η βεβαίωση αυτή γίνεται έναντι του φόρου που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δήλωση ή οριστικός τίτλος, ο καταβλητέος φόρος υπολογίζεται με βάση το φόρο που προκύπτει από στοιχεία του εγγύτερου φορολογικού έτους.

5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και επί των προσωρινών δηλώσεων που υποβάλλουν τα νομικά πρόσωπα ή οι νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση.

6. Από το ποσό που βεβαιώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού εκπίπτει ο φόρος που παρακρατείται από πηγή Ελλάδος, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

7. Αν μειωθεί το φορολογητέο εισόδημα, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 70. Η εννεάμηνη προθεσμία για την υποβολή της αίτησης μείωσης του προκαταβλητέου ποσού φόρου αρχίζει από την ημέρα έναρξης του νέου φορολογικού έτους.

8. Οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 69 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες. Αν το προκαταβλητέο ποσό φόρου εισοδήματος που υπολογίζεται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής είναι μικρότερο της προκαταβολής φόρου που οφείλεται με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, η διαφορά που προκύπτει βεβαιώνεται στο όνομα του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας ως προκαταβολή φόρου.

9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή:

α) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμες εταιρείες που μετατρέπονται ή συγχωνεύονται, σε ημεδαπή ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972,

β) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμες εταιρείες, καθώς και τα εγκατεστημένα στη χώρα μας υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών, που μετασχηματίζονται σε άλλες εταιρείες, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Ν. 2166/1993 ,

γ) για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες που συγχωνεύονται σε ανώνυμη εταιρεία ή διασπώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68, 80 και 81, κατά περίπτωση, του κ.ν. 2190/1920 (Α' 37), δ) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που συγχωνεύονται σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 54 του Ν. 3190/1955 (Α' 91),

ε) για τα πιστωτικά ιδρύματα που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Ν 2515/1997 (Α' 154),

στ) για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που συγχωνεύονται σε νέα ή υφιστάμενη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, καθώς και τις δευτεροβάθμιες ή τριτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που μετατρέπονται σε ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.2810/2000 (Α' 61).

ζ) για τα νομικά πρόσωπα που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με ειδικές διατάξεις νόμου, σε άλλο νομικό πρόσωπο που εμπίπτει στις διατάξεις της ίδιας παραγράφου,

η) για τα διανεμόμενα ή κεφαλαιοποιούμενα κέρδη ανωνύμων εταιρειών, που απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος, βάσει ειδικών διατάξεων νόμων.

3.9 Κώδικας φορολογικών διαδικασιών

Για τον προσδιορισμό του συνολικού καθαρού εισοδήματος των ημεδαπών και αλλοδαπών νομικών προσώπων κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται υπόψη το τίμημα των πωλήσεων που έχει πραγματοποιηθεί ή από τις αμοιβές από παροχή υπηρεσιών, καθώς και το εισόδημα από ακίνητα, από κινητές αξίες, από συμμετοχές σε άλλες εμπορικές επιχειρήσεις, από γεωργικές επιχειρήσεις. Από τα παραπάνω ακαθάριστα έσοδα εκπίπτουν οι δαπάνες απόκτησης του εισοδήματος. Το ποσό το οποίο απομένει μετά τις εκπτώσεις αποτελεί το συνολικό καθαρό εισόδημα των νομικών προσώπων.

3.10 Φορολογική Συνείδηση των Φορολογουμένων

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι φόροι προκαλούν την αντίδραση των φορολογουμένων και δε γίνονται αποδεκτοί από τους ίδιους, καθώς αισθάνονται πως μειώνεται το διαθέσιμο εισόδημά τους και μάλιστα πως η μείωση αυτή δεν επιφέρει άμεση αντιπαροχή.

Οι επιδράσεις αυτές οδηγούν στη φοροδιαφυγή, την εισφοροδιαφυγή, την αποφοροδιαφυγή και στην παραοικονομία. Μια από τις πιο σοβαρές συνέπειες που προκαλούν αυτές οι επιδράσεις είναι να επηρεάσουν αρνητικά τη φορολογική συνείδηση του φορολογούμενου που είναι συνεπείς με τις υποχρεώσεις τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την εξάπλωση της φοροδιαφυγής σε όλο και μεγαλύτερο αριθμό φορολογουμένων.

Σε μια ανεπτυγμένη, μορφωμένη και πολιτισμένη κοινωνία ο πολίτης διακατέχεται από την έννοια της φορολογικής συνείδησης. Ο πολίτης είναι διατεθειμένος να πληρώνει τους φόρους, ώστε να ενισχύει τα έσοδα του κράτους. Οι πολίτες θεωρούν υποχρέωσή τους να εκδώσουν φορολογικά στοιχεία, όπως και να ζητούν και να παραλαμβάνουν αποδείξεις. Οι επιχειρήσεις δε «φουσκώνουν» τεχνητά τις δαπάνες τους, με σκοπό τη μείωση των φόρων, ούτε και υπάρχουν ακριβά ακίνητα ή πολυτελή αυτοκίνητα που δε δικαιολογούνται από νόμιμα εισοδήματα. Σε αντίθετη περίπτωση

σε ένα τέτοιο κράτος η κυβέρνηση δεν μπορεί παρά να μη χρησιμοποιεί και να μη διαχειρίζεται σωστά τα έσοδα των φορολογουμένων.

Όταν υπάρχει σωστή διαχείριση και οι πολίτες εμπιστεύονται το κράτος, τότε αποκτά υπόσταση ο όρος της «φορολογικής συνείδησης». Οι πολίτες δύνανται να αντιληφθούν πως τα χρήματά τους επιστρέφουν ξανά στους ίδιους με τη δημιουργία σχολείων, νοσοκομείων, ιδρυμάτων κ.α..

Το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος σε συνεργασία με το Τμήμα Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών εκπόνησε έρευνα με τίτλο «Μελέτη για τη Φοροδιαφυγή». Κατά την έρευνα αυτή, εκτός των άλλων, διαπιστώνεται ότι όσοι έχουν μόρφωση ανώτατης εκπαίδευσης είναι πολύ πιο ευαίσθητοι στην φοροδιαφυγή και έχουν περισσότερο ανεπτυγμένη φορολογική συνείδηση . Επιπρόσθετα, η οικονομική κατάσταση των ερωτηθέντων διέφερε σημαντικά. Οι πολίτες, δηλαδή, οι οποίοι βρίσκονταν σε καλύτερη οικονομική κατάσταση είχαν λιγότερη ροπή προς τη φοροδιαφυγή. Από τις ερωτήσεις, όμως, η πιο αντιπροσωπευτική ήταν αυτή όπου γινόταν σε νεότερης ηλικίας φορολογούμενους, καθώς οι απαντήσεις υποδεικνύουν πως οι νέοι έχουν υψηλότερη τάση προς τη φοροδιαφυγή.

Κεφάλαιο 4- Μεθοδολογία έρευνας

4.1 Εισαγωγή

Η έρευνα που διεξήχθη είχε ως σκοπό να εξετάσει τη συνείδηση των φοιτητών ως προς τη φοροδιαφυγή.

Η σύσταση του ερωτηματολογίου ήταν σύντομη και υποβλήθηκε σε 223 φοιτητές του Ε' εξαμήνου του μαθήματος της λογιστικής το έτος 2012, όπως και σε επιχειρηματίες.

Στον παραπάνω πληθυσμό υπήρχαν φοιτητές, οι οποίοι παρακολούθησαν και το μάθημα της φορολογικής πρακτικής. Πραγματοποιήθηκε, λοιπόν, η σύνταξη ενός σύντομου, δομημένου ερωτηματολογίου, το οποίο υποβλήθηκε σε φοιτητές του Ε' εξαμήνου (Γ' έτους) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Στην έρευνά μας ως δευτερογενή στοιχεία χρησιμοποιήσαμε διάφορα άρθρα, τα οποία έχουν δημοσιευθεί σε διεθνή περιοδικά και χρησιμοποιήσαμε βιβλιογραφία από βιβλία σχετικά με φόρους.

Επίσης, ένα μεγάλο μέρος πληροφοριών συγκεντρώθηκε από το διαδίκτυο καθώς και από ιστοσελίδες του Υπουργείου Οικονομικών.

Συνεπώς, αφού κατόπιν της συλλογής των πληροφοριών από τη δευτερογενή έρευνα, πραγματοποιήθηκε η αξιολόγηση για την τέλεση, στη συνέχεια, της πρωτογενούς έρευνας.

Για τη διεκπεραίωση της έρευνας αυτής χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα Eviews7 για την κατάλληλη ανάλυση των δεδομένων, που συλλέχτηκαν μέσω των ερωτηματολογίων.

Chi-Square Test: απαντά στο ερώτημα εάν υπάρχει σχέση μεταξύ της γνώσης λογιστικής. Μάλιστα, όλοι οι έλεγχοι υπέδειξαν πως υπάρχει σχέση.

Somer's d: συντελεστής συσχέτισης, ο οποίος εξετάζει εάν η σχέση αυτή είναι είτε θετική, είτε αρνητική. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζεται εάν τα άτομα τα οποία έχουν γνώσεις λογιστικής υψηλού επιπέδου έδωσαν και υψηλή βαθμολογία είτε, εάν τα άτομα με καλές γνώσεις, παρουσίασαν χαμηλή βαθμολογία.

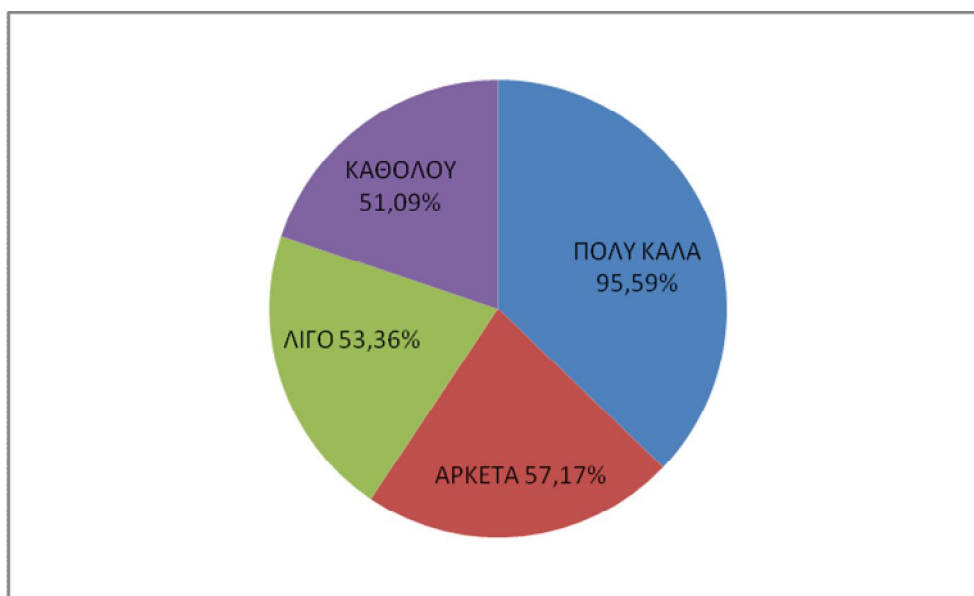
4.2 Περιγραφή Ερωτηματολογίου

Αρχικά, στο πρώτο σκέλος του ερωτηματολογίου τέθηκαν ερωτήσεις σχετιζόμενες με τις βασικές λογιστικές έννοιες και αρχές, με απώτερο σκοπό την κατατόπιση

αναφορικά με τις γνώσεις του δείγματος επάνω σε ζητήματα λογιστικής. Στη συνέχεια, θέτονται ερωτήσεις και γίνεται μια γενική έρευνα αναφορικά με τις λογιστικές και φορολογικές γνώσεις, όπως και την επίδραση της λογιστικής στο φορολογικό σύστημα. Επιπρόσθετα, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε μια ομάδα ερωτήσεων η οποία διερευνά την άποψή τους περί της αποτελεσματικότητας του φορολογικού συστήματος. Ακόμα μια κατηγορία ερωτήσεων αποσκοπεί στην εξεύρεση τόσο του βαθμού επίδρασης των παραγόντων φοροδιαφυγής στις εκάστοτε επιλογές των φορολογουμένων, όσο και του ρόλου τον οποίο διαδραματίζει η φορολογική ηθική.

4.3 Ανάλυση Δεδομένων

Η πρώτη ομάδα ερωτήσεων περιλαμβάνει ερωτήσεις βασισμένες στις βασικές αρχές της λογιστικής, με στόχο τη διαβάθμιση των ερωτηθέντων ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεών τους (Εικόνα1).

Εικόνα 1. Σωστές Απαντήσεις στην Α Ομάδα Ερωτήσεων- Γνώσεις Λογιστικής

Η ομάδα Β σχετίζεται με τον προσδιορισμό του βαθμού των ικανοτήτων και των γνώσεων στο θέμα τόσο της λογιστικής, όσο και της φορολογίας. Στο σημείο αυτό αναμένεται πως η κατηγορία όσων έχουν πολύ καλές γνώσεις λογιστικής θα έχει δώσει απαντήσεις οι οποίες τείνουν στο Καλά με Άριστα. Επιπλέον, όσοι έχουν καλές γνώσεις λογιστικής, αν και χαρακτηρίζονται από μετριότητα θα πρέπει να τείνουν στη μέση της κλίμακας και λίγο υψηλότερα. Αντίθετα, όσοι δεν έχουν επαφή με τη λογιστική θα αγγίζουν στην κλίμακα Καθόλου με Ελάχιστα.

Παρακάτω δίδονται οι στατιστικές αναλύσεις μέσω e-views για τις Ερωτήσεις B1, B2, B3 και B4.

Πίνακας 1. Chi-Square Tests B1

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	319,926(a)	12	,000
Likelihood Ratio	313,447	12	,000
Linear-by-Linear Association	132,745	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 2. Directional Measures B1

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,692	,036	19,185	,000
		GNOSI Dependent	,686	,034	19,185	,000
		B1 Dependent	,697	,038	19,185	,000

Πίνακας 3. Chi-Square Tests B2

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	151,170(a)	12	,000
Likelihood Ratio	171,097	12	,000
Linear-by-Linear Association	79,970	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 4. Directional Measures B2

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,521	,041	11,973	,000
		GNOSI Dependent	,549	,043	11,973	,000
		B2 Dependent	,496	,042	11,973	,000

Πίνακας 5. Chi-Square Tests B3

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	190,939(a)	12	,000
Likelihood Ratio	217,832	12	,000
Linear-by-Linear Association	88,044	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 6. Directional Measures B3

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,547	,043	12,777	,000

GNOSI Dependent	,533	,041	12,777	,000
B3 Dependent	,561	,046	12,777	,000

Πίνακας 7 . Chi-Square Tests B4

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	161,121(a)	12	,000
Likelihood Ratio	180,841	12	,000
Linear-by-Linear Association	72,550	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 8. Directional Measures B4

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,521	,045	11,800	,000
		GNOSI Dependent	,523	,046	11,800	,000
		B4 Dependent	,518	,045	11,800	,000

Η κατηγορία C αναλύει τη σχέση του φορολογικού συστήματος με τις γνώσεις λογιστικής και το βαθμό στον οποίο επηρεάζεται. Τα άτομα τα οποία έχουν πολύ καλό λογιστικό υπόβαθρο θα πρέπει να έχουν πλήρη αντίληψη πως οι λογιστικές γνώσεις συνδέονται άρρηκτα με την αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος.

Πίνακας 9 . Chi-Square Tests C1

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	127,414(a)	12	,000
Likelihood Ratio	157,042	12	,000
Linear-by-Linear Association	52,670	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 10. Directional Measures C1

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,472	,047	10,003	,000
		GNOSI Dependent	,532	,053	10,003	,000
		C1 Dependent	,425	,044	10,003	,000

Πίνακας 11 . Chi-Square Tests C2

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	101,692(a)	12	,000
Likelihood Ratio	119,269	12	,000

Linear-by-Linear Association	43,292	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 12. Directional Measures C2

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,437	,047	9,278	,000
		GNOSI Dependent	,495	,054	9,278	,000
		C2 Dependent	,392	,043	9,278	,000

Πίνακας 13 . Chi-Square Tests C3

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	105,038(a)	12	,000
Likelihood Ratio	125,734	12	,000
Linear-by-Linear Association	42,723	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 14. Directional Measures C3

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,429	,049	8,770	,000
		GNOSI Dependent	,467	,054	8,770	,000
		C3 Dependent	,397	,047	8,770	,000

Πίνακας 15 . Chi-Square Tests C4

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	99,240(a)	12	,000
Likelihood Ratio	121,154	12	,000
Linear-by-Linear Association	43,591	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 16. Directional Measures C4

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,432	,050	8,777	,000
		GNOSI Dependent	,479	,056	8,777	,000
		C4 Dependent	,394	,046	8,777	,000

Πίνακας 17 . Chi-Square Tests C5

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	121,294(a)	12	,000
Likelihood Ratio	139,680	12	,000
Linear-by-Linear Association	45,492	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 18. Directional Measures C5

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,444	,050	9,241	,000
		GNOSI Dependent	,475	,054	9,241	,000
		C5 Dependent	,416	,046	9,241	,000

Στην ομάδα D οι ερωτώμενοι καλούνται να δηλώσουν την άποψή τους για το φορολογικό σύστημα. Στην κατηγορία όσων γνωρίζουν πολύ καλά λογιστική αναμένονται υψηλές στις ερωτήσεις D2, D3, D6, D7, ενώ χαμηλότερες στις ερωτήσεις D1, D4, D5 . Αντίθετα, όσοι δεν έχουν γνώσεις λογιστικής θα ήταν λογικό να δώσουν απαντήσεις κοντά στο Καθόλου με Ελάχιστα στις ερωτήσεις D2, D3, D6, D7 και υψηλότερες απαντήσεις στις D1, D4, D5

Η ομάδα E και συγκεκριμένα οι ερωτήσεις E1,E2,E3,E4,E6,E9 είναι πιο πιθανό να έχει απαντήσεις κοντά στο Καλά με Άριστα για όσους γνωρίζουν πολύ καλά λογιστική και χαμηλές για όσους δεν έχουν καθόλου σχέση με το αντικείμενο. Για τις ερωτήσεις, όμως E5,E7,E8 όσοι έχουν πολύ καλή γνώση του αντικειμένου πρέπει να σημειώσουν πιο χαμηλή προτίμηση, καθότι διαφαίνεται η αντικειμενικότητα, ως ένα βαθμό.

Ερωτήσεις	Μέσως όρος Απαντήσεων	Ποσοστό Ερωτηθέντων
Πολύ Καλά	3,79	75,75%
Μέτρια	3,75	75,04%
Καθόλου	3,51	70,20%

Πίνακας 19. Μέσως όρος Απαντήσεων και Ποσοστό Ερωτηθέντων για την ομάδα E.

Η εν λόγω κατηγορία συγκεντρώνει πιθανούς παράγοντες βάσει των οποίων τείνουν να επηρεάζονται οι φορολογούμενοι. Στο σημείο αυτό γίνεται εμφανής η διαβάθμιση

ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων σχετιζόμενες με το αντικείμενο. Τα άτομα, λοιπόν τα οποία κατέχουν πολύ καλές γνώσεις λογιστικής δηλώνουν πως οι διάφοροι αποτρεπτικοί παράγοντες όπως η επιβολή κυρώσεων, προστίμων, η αποκάλυψη όσων φοροδιαφεύγουν, η κοινωνική κριτική συμβάλουν στην τήρηση του νομοθετικού πλαισίου αναφορικά με τη φοροδιαφυγή. Την ίδια σκέψη φαίνεται να ακολουθούν και όσοι έχουν μία στοιχειώδη επαφή με τη λογιστική με μικρή μόνο απόκλιση. Ωστόσο, συγκριτικά με τα άτομα τα οποία δεν έχουν γνώσεις λογιστικής παρατηρείται μια ποσοστιαία διαφορά.

Πίνακας 20 . Chi-Square Tests E1

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	59,775(a)	9	,000
Likelihood Ratio	72,148	9	,000
Linear-by-Linear Association	27,664	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 21. Directional Measures E1

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,338	,051	6,468	,000
		GNOSI Dependent	,413	,061	6,468	,000
		E1 Dependent	,286	,045	6,468	,000

Πίνακας 22 . Chi-Square Tests E2

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	20,413(a)	9	,016
Likelihood Ratio	26,102	9	,002
Linear-by-Linear Association	,771	1	,380
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 23. Directional Measures E2

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,012	,059	,199	,842
		GNOSI Dependent	,013	,067	,199	,842
		E2 Dependent	,010	,053	,199	,842

Πίνακας 24 . Chi-Square Tests E3

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	61,122(a)	6	,000
Likelihood Ratio	76,062	6	,000
Linear-by-Linear Association	28,905	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 25. Directional Measures E3

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,356	,051	6,954	,000
		GNOSI Dependent	,425	,061	6,954	,000
		E3 Dependent	,306	,045	6,954	,000

Πίνακας 26 . Chi-Square Tests E4

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	128,347(a)	12	,000
Likelihood Ratio	147,651	12	,000
Linear-by-Linear Association	67,257	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 27. Directional Measures E4

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,498	,045	11,309	,000
		GNOSI Dependent	,510	,047	11,309	,000
		E4 Dependent	,487	,045	11,309	,000

Πίνακας 28 . Chi-Square Tests E5

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	105,094(a)	12	,000
Likelihood Ratio	116,527	12	,000
Linear-by-Linear Association	23,899	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 29. Directional Measures E5

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	-,326	,054	-6,121	,000
		GNOSI Dependent	-,331	,056	-6,121	,000
		E5 Dependent	-,321	,053	-6,121	,000

Πίνακας 30 . Chi-Square Tests E6

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	125,916(a)	12	,000
Likelihood Ratio	142,536	12	,000
Linear-by-Linear Association	64,747	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 31. Directional Measures E6

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,494	,047	10,508	,000
		GNOSI Dependent	,508	,046	10,508	,000
		E6 Dependent	,480	,047	10,508	,000

Πίνακας 32 . Chi-Square Tests E7

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	168,229(a)	12	,000
Likelihood Ratio	198,713	12	,000
Linear-by-Linear Association	60,655	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 33. Directional Measures E7

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	-,449	,052	-8,781	,000
		GNOSI Dependent	-,438	,050	-8,781	,000
		E7 Dependent	-,462	,054	-8,781	,000

Πίνακας 34 . Chi-Square Tests E8

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	102,779(a)	12	,000
Likelihood Ratio	109,188	12	,000
Linear-by-Linear Association	33,443	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 35. Directional Measures E8

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	-,355	,053	-6,734	,000
		GNOSI Dependent	-,348	,052	-6,734	,000
		E8 Dependent	-,362	,055	-6,734	,000

Πίνακας 36 . Chi-Square Tests E9

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	117,786(a)	12	,000
Likelihood Ratio	129,967	12	,000
Linear-by-Linear Association	52,625	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 37. Directional Measures E9

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,462	,050	9,567	,000
		GNOSI Dependent	,477	,051	9,567	,000
		E9 Dependent	,448	,048	9,567	,000

Στην ομάδα F οι ερωτώμενοι με πολύ καλές γνώσεις λογιστικής θα πρέπει να σημειώσουν απαντήσεις κοντά στο Καλά με Άριστα, ενώ όσοι δε γνωρίζουν από λογιστική και φορολογία οι απαντήσεις τους θα πρέπει να κυμαίνονται μεταξύ Καθόλου με Ελάχιστα.

Τα αποτελέσματα της εν λόγω ομάδας φαίνονται στον πίνακα 1.

Ερωτήσεις	Μέσως όρος Απαντήσεων	Ποσοστό Ερωτηθέντων
Πολύ Καλά	4,96	99,30%
Μέτρια	4,22	84,23%
Καθόλου	3,99	79,90%

Πίνακας 38. Μέσως όρος Απαντήσεων και Ποσοστό Ερωτηθέντων για την ομάδα F.

Η ομάδα ερωτήσεων, η οποία αναφέρεται στη Φορολογική Συνείδηση, εστιάζει στις προσωπικές απόψεις των ερωτηθέντων και αποσκοπεί στην καταγραφή των δεδομένων, για την ανάλυση του βαθμού ευαισθησίας στο ζήτημα της φοροδιαφυγής και της ηθικής. Συνεπώς, ανάλογα με τη σημαντικότητα την οποία αποδίδει ο καθένας στην ηθική είτε των επιστημόνων, είτε γενικότερα των φορολογουμένων μιας χώρας, προσδιορίζεται το τελικό αποτέλεσμα.

Πίνακας 39 . Chi-Square Tests F1

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	82,270(a)	12	,000
Likelihood Ratio	93,118	12	,000
Linear-by-Linear Association	29,792	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 40. Directional Measures F1

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,350	,053	6,518	,000
		GNOSI Dependent	,407	,060	6,518	,000
		F1 Dependent	,307	,048	6,518	,000

Πίνακας 41 . Chi-Square Tests F2

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	86,963(a)	12	,000
Likelihood Ratio	101,080	12	,000
Linear-by-Linear Association	35,222	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 42. Directional Measures F2

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,388	,048	8,181	,000
		GNOSI Dependent	,431	,054	8,181	,000
		F2 Dependent	,352	,044	8,181	,000

Πίνακας 43 . Chi-Square Tests F3

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	83,773(a)	12	,000
Likelihood Ratio	96,677	12	,000
Linear-by-Linear Association	34,711	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 44. Directional Measures F3

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,369	,051	7,171	,000
		GNOSI Dependent	,414	,057	7,171	,000
		F3 Dependent	,333	,047	7,171	,000

Πίνακας 45 . Chi-Square Tests F4

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	67,351(a)	12	,000
Likelihood Ratio	79,212	12	,000
Linear-by-Linear Association	13,840	1	,000
N of Valid Cases	223		

Πίνακας 46. Directional Measures F5

			Value	Asymp. Std. Error(a)	Approx. T(b)	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Somers' d	Symmetric	,254	,050	4,986	,000
		GNOSI Dependent	,308	,060	4,986	,000
		F4 Dependent	,216	,044	4,986	,000

Παρατηρείται, λοιπόν πως το υψηλότερο ποσοστό σημειώνεται από την ομάδα η οποία φέρεται να έχει πολύ καλές γνώσεις λογιστικής με ποσοστό 99,30%. Μάλιστα, το χαμηλότερο αποδίδεται από την ομάδα όσων δεν έχουν γνώσεις λογιστικής με ποσοστό 79,90%.

Στην ομάδα G αναφέρονται οι ερωτήσεις σε ότι αφορά τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων. Πιο συγκεκριμένα μετρούνται το φύλο, η ηλικία, η απασχόληση και το εκπαιδευτικό τους επίπεδο.

Συμπεράσματα

Στα προηγούμενα κεφάλαια πραγματοποιήθηκε μια συνοπτική περιγραφή αναφορικά με τις βασικές φορολογικές-λογιστικές αρχές και μια προσέγγιση στην έννοια της φοροδιαφυγής. Το ερευνητικό κομμάτι, το οποίο ακολούθησε, συνέβαλε καθοριστικά στη δημιουργία ορισμένων συμπερασμάτων αναφορικά τόσο με την κατάσταση, η οποία επικρατεί στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα, όσο και με πιθανές ενέργειες για την καταπολέμηση των παραβατικών συμπεριφορών αναφορικά με τα φορολογικά ζητήματα.

Ο τελευταίος φορολογικός νόμος εισάγει έναν ενιαίο τρόπο φορολόγησης για όλα τα φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα. Η αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος πρέπει να επικεντρωθεί στον περιορισμό της φοροδιαφυγής, ώστε να αποκτήσει μια διάφανη φορολογική βάση και με δικαιότερη κατανομή του φορολογικού βάρους.

Ως προς τις συναλλαγές, θα πρέπει να γίνονται μέσω καρτών και αυτόνομη ενημέρωση του Υπουργείου Οικονομικών. Άλλωστε, η αυτοματοποίηση των συναλλαγών και των διαδικασιών με την αρωγή της τεχνολογίας αποτελεί ένα από τα κυριότερα μέτρα καταπολέμησης της φοροδιαφυγής.

Τα αποτελέσματα της έρευνας υποδεικνύουν, πως με την άγνοια η οποία σχετίζεται με τις βασικές φορολογικές αρχές και την ερμηνεία του τρόπου λειτουργίας του φορολογικού συστήματος, ελλοχεύει και η τάση προς τη φοροδιαφυγή, καθώς δεν κατανοείται πλήρως το νόημα της επιβολής των φόρων. Συνεπώς, γίνεται άμεσα αντιληπτό το γεγονός ότι η γνώση λογιστικής μπορεί να λειτουργήσει ως ανασταλτικός παράγοντας στον τομέα των οικονομικών εγκλημάτων. Η εκπαίδευση, μάλιστα, των πολιτών από μικρή ηλικία σε θέματα λογιστικής, χρήζει αναγκαία για τη διαμόρφωση μιας κοινωνίας, η οποία θα τηρεί τους νόμους της φορολογίας και θα διατηρεί το αίσθημα του σεβασμού απέναντι στους νομοταγείς πολίτες. Βασικές έννοιες Λογιστικής και Διοικητικής Λογιστικής θα πρέπει να διδάσκονται σε όλα τα ακαδημαϊκά τμήματα, με απώτερο σκοπό την ανάπτυξη της φορολογικής συνείδησης.

Επιπρόσθετα, ένα απλό και κατανοητό φορολογικό σύστημα κρίνεται αναγκαίο, ώστε το κράτος να κερδίσει την εμπιστοσύνη των πολιτών και το σεβασμό τους στους φορολογικούς νόμους.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. Αληφαντής Γ., *Εισαγωγή στη Γενική Λογιστική*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2002.
2. Αληφαντής Γ., *Λογιστικές Εργασίες Τέλους Χρήσεως*, 5^η έκδοση, Εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 2002.
3. Αργυροηλιόπουλος Η., *Η ιδιωτική και δημόσια διαφορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού*, Εκδοσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2001.
4. Βασιλάτου – Θανοπούλου Ε., *Λογιστικόν κύκλωμα κατά το κλασικόν σύστημα*, Αθήνα 1979.
5. Γρηγοράκος Θ., *Πρακτικά Βοηθήματα Εφαρμογής του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, 10^η έκδοση, Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα 2002.
6. Δερβέναγας Α., *Αστικός Κώδικας*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1991.
7. Δρυλλεράκης Ι., *Ανώνυμες Εταιρίες*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2003.
8. Επιχείρηση, περιοδικό Νομική Βιβλιοθήκη, ΑΕΒΕ, Αθήνα 2010.
9. Ετήσιος Φορολογικός Οδηγός 2003, τόμος Α΄ και Β΄, Εκδόσεις ΠΟΕ – ΔΟΥ, Αθήνα 2003.
10. Epsilon 7, Περιοδικό Epsilon Net A.E., <http://www.epsilonnet.gr>, τελευταία προσπέλαση Ιούλιος του 2013.
11. Ευθύμογλου Π., *Χρηματοοικονομική Λογιστική*, Πειραιάς 2001.
12. Ζιγκερίδης Δημήτρης, *Πρακτικός Οδηγός Ειδικών Λογιστικών και Φορολογικών Θεμάτων*, εκδόσεις αιγίδα, Θεσ/νίκη 2010.
13. Ηλιοκαύτου Δ., *Πρακτικός Οδηγός Ανωνύμων Εταιριών*, 9^η έκδοση, Αθήνα 2002.
14. Καραγιάννης Δ., *Παραδείγματα εφαρμογής και ανάλυσης του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, 5^η έκδοση, Θεσσαλονίκη 2002.
15. Καραγιώργος Θ., *Εισαγωγή στη Λογιστική*, Εκδόσεις ΕΑΠ, Πάτρα 2002.
16. Καραγιώργος Θ., *Εισαγωγή στη Λογιστική*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα 2002.
17. Καραγιώργος Θ., Πετρίδης Α., *Μηχανογραφημένη Αναλυτική Λογιστική – Κωστολόγηση*, Εκδόσεις Γερμανός, Θεσσαλονίκη 2003.
18. Καραγιώργος Θ., Πετρίδης Α., *Μηχανογραφημένη Γενική Λογιστική*, Εκδόσεις Γερμανός, Θεσσαλονίκη 2002.
19. Καραγιώργος Θ., *Χρηματοοικονομική Λογιστική*, τόμος Α΄, Εκδόσεις ΕΑΠ, Πάτρα 2002.
20. Καραγιώργος Θ., Πετρίδης Α., *Πρακτικά Θέματα Εταιριών*, Εκδόσεις Μ.Δ. Αλεξοπούλου, Α.Θ. Καραγιώργος & Σία Ο.Ε., Θεσσαλονίκη 2010.
21. Καραντανά Αν., Μιχαλινάκης Β., *Ο Νέος Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (Ν. 2238/94, Ν. 3842/10)*, 2^η έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη 2010.
22. Κορομηλάς Γ., Τσιαουσίδου Μ., *Εργασίες Τέλους Χρήσης*, Αθήνα 2009.
23. Κοτσιάφτης Α., *Ερμηνεία διατάξεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων*, τόμος Α, Β, Γ, Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα 2000.
24. Κουγέας Β., Πεδιαδιτάκης Τ., Μηλιώνης Ν. και Κοκόλια Ε., *Οι πηγες του Ευρωπαϊκού Φορολογικού Δικαίου*, Εκδοσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2012.
25. Κουτσούκης Κ., *Λογιστική Ι και ΙΙ*, Εκδόσεις University Studio Press, Β΄ έκδοση, Θεσσαλονίκη 2002.
26. Μάτσος Γ., *Το φορολογητέο κέρδος, Η λογιστική στο δίκαιο της φορολογίας επιχειρήσεων*, Εκδοσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2009.
27. Μελάς Δ., *Διεθνής Φορολογικός Σχεδιασμός και Υπεράκτιες Επιχειρήσεις*, Εκδοσεις Φοροτεχνική και Θρακική Προσεγγιση, 2010.
28. Μελάς Α. και Μελάς Κ., *Διεθνής Φορολογικός Σχεδιασμός*, Εκδοσεις ΙΜΙΑ, 2013.

29. Μελάς Χ., Η νέα φορολογία εισοδήματος (Ν.3842/23-4-2010), Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 2010.
30. Μιχαλόπουλος Γ., *Δίκαιο Εταιριών Α.Ε., Ε.Π.Ε., Προσωπικές*, 6^η έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2003.
31. Μπάρμπας Ν., *Φορολογία Εισοδήματος*, 4^η Έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2011.
32. Μπουχάγιαρ Κ., *Η αντιμετώπιση των φορολογικών Διακρίσεων*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2007.
33. Ναούμ Χ., *Μαθήματα χρηματοοικονομικής λογιστικής*, τεύχος Α', έκδοση Γ', Αθήνα 1988
34. Οικονομικά Χρονικά (2011, Ιούλιος). Έρευνα για τη Φοροδιαφυγή- Μελέτη τη Συμπεριφοράς και των Χαρακτηριστικών του φορολογουμένου. Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος.
35. Παπάς Αν., *Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο*, Εκδόσεις ΕΑΠ, Πάτρα 2001.
36. Περιοδικό Επιχείρηση, Λογιστικό, Φοροτεχνικό και Επιχειρηματικό Portal, (πρόσβαση μόνο σε συνδρομητές), www.epixeirisi.gr, τελευταία προσπέλαση Ιούλιος 2013.
37. Ρόκας Ν., *Το Δίκαιο των Προσωπικών Εταιριών Ι, ΙΙ*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2000.
38. Σακέλλης Ε., *Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών*, Εκδόσεις Βρύκους, 2013.
39. Σακέλλη Ε. – Αναστασιάδη Ι., *Φορολογία και Διάθεση των Κερδών των Εταιριών και Κίνητρα Οικονομικής Αναπτύξεως*, Εκδόσεις Βρυκούς Ο.Ε.
40. Σακκέλη Ε., *Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο*, τόμοι Α' και Β', Εκδόσεις Βρύκους Ε.Ε., Αθήνα 1992.
41. Σαρσέντη Β. – Παπαναστασάτου Α., *Λογιστική Εταιριών*, Δ' έκδοση, Εκδόσεις Σταμούλης, 2002.
42. Σκαλίδης Λ., *Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών*, Ε' έκδοση, 2000.
43. Σουφλέρος Η., *Η ετερόρρυθμη εταιρία*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2003.
44. Σταματόπουλος Δ., Καραβοκύρης Α., *Δαπάνες Επιχειρήσεων και Κύρος Βιβλίων*, Β' έκδοση, Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα 2001.
45. Τάτσος Ν., *Θεωρία των φόρων και φορολογική πολιτική*, Εκδοσεις Κριτική Α.Ε., 2012.
46. Φορτσάκης Θ. και Σαββαΐδου Κ., *Φορολογικό Δίκαιο*, 4^η Έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Ελλάδα, Ελλάδα, 2013.
47. Φινοκαλιώτης Κ., *Φορολογικό Δίκαιο*, 4^η Έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2011.

Ξένη Βιβλιογραφία

1. Allingham, M.G., and Sandmo, A., (1972). Income tax evasion: a theoretical analysis. *Journal of Public Economics*, issue 17, Vol.1, pp.323-338.
2. Bankman J. Griffith T.D. and Pratt K., *Federal Income Tax: Examples and Explanations*, Kluwer, 2011.
3. Benjamin j., Francia A., Stemsers R., *Financial Accounting Revised Edition*, 1978.
4. Block C. D., *Corporate Taxation: Examples and Explanations*, Kluwer, 2009.
5. Bordignon, M., (1993). A fairness approach to income tax evasion. *Journal of Public Economics*, Issue, Vol. 52, pp. 345-362.
6. Cowell, F.A., (1990). *Cheating the government- the economics of evasion*. Cambridge, MIT press.
7. Creedy, J. and Francois, P. (1992) Higher education and progressive taxation: equity, efficiency and majority voting. *Journal of economic studies*, Issue 19, Vol. 4, pp.17-30.
8. Easson A. J., *Taxation of Foreign Direct Investment, An introduction*, Series on International Taxation, Vol 24, Kluwer 1999.
9. Fleming, M. H., Roman, J., and Farrell, G. (2000). The Shadow Economy. *Journal of International Affairs*, Issue 53, Vol. 2, pp. 387- 409.
10. Falkinger, J., and Francois, P. (1992). Tax evasion, consumption of Public goods and fairness. *Journal of economic psychology*, 16, pp.63- 72.
11. Frey, B. and Schneider, F. (2000). *Informal and Underground Economy*. (Found at <http://www.economics.uni-linz.ac.at>).
12. Gunn A., Repetti J., *Partnership Income Taxation (Concepts & Insights)*, Foundation Press, 2005.
13. Jeffery R., *The Impact of State Sovereign on Global Trade and International Taxation* Vol.3, Kluwer 1998.
14. Jimenez A. J. M., *Towards Corporate Tax Harmonization in the European Community, An institutional and Procedural Analysis*, Series on International Taxation, Vol. 22, Kluwer 1999.
15. International Monetary Fund, (2011). *Greece: Third Review Under the Stand-By Arrangement*. European Department. Washington, D.C.: International Monetary Fund. (Found at www.imf.org).
16. International Monetary Fund, (2011). *Greece: Selected Issues*. Washington, D.C.: International Monetary Fund. (Found at www.imf.org).
17. Isenbergh J., *International Taxation (Concepts & Insights)*, Foundation Press, 2009.
18. Katsios, S. (2006). The Shadow Economy and Corruption In Greece. *South- Eastern Europe Journal of Economics*, Issue 1, pp. 61-80.
19. Koerber K., Richard D., *Accounting*, Irvin College Inc., 1993.
20. Lyssioutou, P., Pashardes, P., and Stengos, T. (2001). Estimates of the Black Economy based on Consumer Demand Approaches. (Found at <http://steconomice.uoradea.ro/leonardo3>).
21. Morse G. and Williams D., *Principles of Tax Law*, 5th Ed., London, 2004.
22. Pistone P., *The Impact of Community Law on Tax Treaties- Issues and Solutions*, Kluwer 2002.
23. Russell, B. (2010). *Revenue Administration: Managing the Shadow Economy*. Fiscal Affairs Department. International Monetary Fund. (Found at www.imf.org).
24. Schneider, F. (2002). Size and Measurement of the Informal Economy In 110 Countries Around the World. (Found at http://www.amnet.co.il/attachments/informal_economy110.pdf).
25. Schnepper J., *How to Pay Zero Taxes*, Mc Graw-Hill, 2011.

26. Tan, L.M. and Fatt, C.C., (2000). The impact of tax knowledge on the perceptions of tax fairness and attitudes towards compliance. *Asian review of accounting*, Issue 8 Vol. 1, pp.44-57.
27. Thacker R., *Accounting Principles*, 2nd edition, 1979
28. Transparency International Organization, Corruption Perception Index 2010. (Found at www.transparency.org).
29. Webley, P., Robben, H., Elffers, H. And Hessing, D., (1991) *Tax evasion, an experimental approach*. Cambridge University Press.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1.
 - a. Η επιχείρηση αποτελεί μια ξεχωριστή οντότητα σε σχέση με τον επιχειρηματία.
 - b. Μόνο τα νομικά πρόσωπα π.χ. Α.Ε., Ε.Π.Ε. αποτελούν μια ξεχωριστή οντότητα σε σχέση με τον επιχειρηματία.

2.
 - a. Η λογιστική θεωρεί τους επιχειρηματίες «τρίτους» ως προς την επιχείρηση
 - b. Τα μέσα δράσης της επιχείρησης είναι και του επιχειρηματία;
 - c. Οι υποχρεώσεις της επιχείρησης είναι και υποχρεώσεις του επιχειρηματία;

3.
 - a. Η αρχή της «συνέχειας της δραστηριότητας» σημαίνει ότι η επιχείρηση έχει απεριόριστη ζωή;
 - b. Η αρχή της «συνέχειας της δραστηριότητας» σημαίνει ότι η επιχείρηση θα συνεχίσει έως ότου εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της;
 - c. Η αρχή της «συνέχειας της δραστηριότητας» σημαίνει ότι η επιχείρηση θα συνεχίσει έως ότου εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της, χρησιμοποιώντας πάντα τις ίδιες μεθόδους και διαδικασίες;
 - d. Σύμφωνα με την αρχή «της συνέχειας της δραστηριότητας» η επιχείρηση χρησιμοποιεί τις ίδιες μεθόδους και διαδικασίες, αλλά άλλες μεθόδους και διαδικασίες για την διακοπή της δραστηριότητας;

4.
 - a. Η δωδεκάμηνη λογιστική περίοδος -λογιστική χρήση- είναι απαραίτητη μόνο για φορολογικούς λόγους.
 - b. Η δωδεκάμηνη λογιστική περίοδος -λογιστική χρήση- είναι απαραίτητη μόνο για τη διανομή κερδών προς τους επιχειρηματίες.
 - c. Η δωδεκάμηνη λογιστική περίοδος -λογιστική χρήση- είναι απαραίτητη μόνο για φορολογικούς λόγους και διανομή κερδών.
 - d. Η δωδεκάμηνη λογιστική περίοδος -λογιστική χρήση- είναι απαραίτητη μόνο για φορολογικούς λόγους και διανομή κερδών και για πελάτες-προμηθευτές-οργανισμούς.

5.
 - a. Σύμφωνα με την αρχή της νομισματικής μονάδας οι λογιστικές καταστάσεις συντάσσονται σε οποιοδήποτε νόμισμα.
 - b. Σύμφωνα με την αρχή της νομισματικής μονάδας οι λογιστικές καταστάσεις συντάσσονται μόνο στο νόμισμα της χώρας χωρίς να περιλαμβάνουν ποσοτικά στοιχεία άλλων μονάδων.
 - c. Σύμφωνα με την αρχή της νομισματικής μονάδας οι λογιστικές καταστάσεις συντάσσονται μόνο στο νόμισμα της χώρας και

περιλαμβάνουν ποσοτικά στοιχεία άλλων μονάδων (π.χ. αριθμός προσωπικού, ποσότητες που έχουν αγορασθεί και πωληθεί).

6.
 - a. Η αρχή του ιστορικού κόστους θεωρεί την τιμή αγοράς ως την καταλληλότερη βάση αποτίμησης όλων των στοιχείων.
 - b. Η αρχή του ιστορικού κόστους θεωρεί την τιμή πώλησης ως την καταλληλότερη βάση αποτίμησης όλων των στοιχείων.
 - c. Η αρχή ιστορικού κόστους θεωρεί την τιμή αγοράς μόνο των παγίων ως την καταλληλότερη βάση αποτίμησης όλων των στοιχείων.

7.
 - a. Σύμφωνα με την αρχή της πραγματοποίησης των εσόδων, το έσοδο θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί, όταν έχει λάβει χώρα η συναλλαγή-ανταλλαγή.
 - b. Σύμφωνα με την αρχή της πραγματοποίησης των εσόδων, το έσοδο θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί, όταν έχει λάβει χώρα η προκαταβολή.

8.
 - a. Σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων, λαμβάνονται υπ' όψη τα έσοδα και έξοδα των χρήσεων που εισπράττονται και πληρώνονται στη χρήση.
 - b. Σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων, λαμβάνονται υπ' όψη τα έσοδα και έξοδα που αφορούν τη συγκεκριμένη χρήση.

9.
 - a. Σύμφωνα με την αρχή της συνέπειας, οι επιχειρήσεις οφείλουν να χρησιμοποιούν τις ίδιες λογιστικές μεθόδους και διαδικασίες από περίοδο σε περίοδο.
 - b. Σύμφωνα με την αρχή της συνέπειας, οι επιχειρήσεις οφείλουν να χρησιμοποιούν τους ίδιους λογαριασμούς από περίοδο σε περίοδο.

10.
 - a. Σύμφωνα με την αρχή της συντηρητικότητας υιοθετείται εκείνη η μέθοδος που έχει τη μικρότερη θετική επίδραση στην καθαρή θέση.
 - b. Σύμφωνα με την αρχή της συντηρητικότητας υιοθετείται εκείνη η μέθοδος που αποτιμά στο χαμηλότερο ποσό τα έξοδα και στα στοιχεία του παθητικού και στο υψηλότερο ποσό στα έσοδα και στα στοιχεία του ενεργητικού.

11.

- a. Σύμφωνα με την αρχή της επαρκούς αποκάλυψης οι λογιστικές καταστάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν όλες εκείνες τις πληροφορίες που θεωρούνται αναγκαίες, ώστε να μη καθίστανται παραπλανητικές. Τέτοιες πληροφορίες εκτός από τις χρηματοοικονομικές είναι ταυτόχρονα και ποσοτικής και ποιοτικής φύσης πληροφορίες.
- b. Σύμφωνα με την αρχή της επαρκούς αποκάλυψης οι λογιστικές καταστάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν μόνο χρηματοοικονομικές πληροφορίες, ώστε να μη καθίστανται παραπλανητικές.

Ερωτηματολόγιο με θέμα: «Η μέτρηση της Φορολογικής Συνείδησης βάση των Λογιστικών γνώσεων»

B. Λογιστικές Γνώσεις

Οι απαντήσεις από τον αριθμό 1 έως το 5 αντιστοιχούν στον βαθμό ικανότητας πάνω στη λογιστική και των γνώσεων πάνω στην φορολογία.

(1) Πολύ Κακές, (2) Κακές, (3) Μέτριες, (4) Καλές, (5) Άριστες.

	Ερωτήσεις	1	2	3	4	5
1.	Πώς θα κρίνατε τις γνώσεις σας πάνω στο αντικείμενο της Λογιστικής;					
2.	Πώς θα κρίνατε τις ικανότητές σας σε ζητήματα πρακτικής εξάσκησης της λογιστικής;					
3.	Πώς θα κρίνατε τις γνώσεις σας πάνω στο αντικείμενο της Φορολόγησης- Φορολογίας;					
4.	Πώς θα κρίνατε τις ικανότητές σας να διεκπεραιώσετε φορολογικές υποθέσεις;					

C. Φορολογία και Λογιστική

Οι απαντήσεις από τον αριθμό 1 έως το 5 αντιστοιχούν στην διαβάθμιση σημαντικότητας των γνώσεων λογιστικής και του φορολογικού συστήματος,

(1) Καθόλου, (2) Ελάχιστα, (3) Μέτρια, (4) Πολύ, (5) Πάρα Πολύ.

	Ερωτήσεις	1	2	3	4	5
1.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι οι γνώσεις στη Λογιστική επηρεάζουν τη σωστή περαίωση των φορολογικών υποχρεώσεων;					
2.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι οι γνώσεις στη Λογιστική βοηθούν στην κατανόηση του γενικότερου Φορολογικού Συστήματος;					
3.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι οι γνώσεις στη Λογιστική βοηθούν να εντοπίσετε τους πιθανούς κινδύνους της φοροδιαφυγής;					
4.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι οι γνώσεις στη Λογιστική βοηθούν να κατανοήσετε τις φορολογικές διαδικασίες ;					
5.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι οι γνώσεις στη Λογιστική βοηθούν να κατανοήσετε τις διαδικασίες του φορολογικού ελέγχου;					

D. Φορολογικό Σύστημα

Οι απαντήσεις από τον αριθμό 1 έως το 5 αντιστοιχούν στην διαβάθμιση της άποψης του ατόμου για το φορολογικό σύστημα,

(1) Πολύ Μικρός, (2) Μικρός, (3) Μέτριος, (4) Μεγάλος, (5) Πολύ Μεγάλος.

		1	2	3	4	5
1.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός συχνότητας στην εμφάνιση παραλήψεων/ λαθών στην περαίωση των φορολογικών ελέγχων από τις αρμόδιες υπηρεσίες;					
2.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός συχνότητας σωστής περαίωση των φορολογικών ελέγχων από τις αρμόδιες υπηρεσίες;					
3.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός συχνότητας εμφάνισης φορολογικών διλημμάτων;					
4.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός ευκολίας διεξαγωγή μιας φοροαπαλλαγής;					
5.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός αποτελεσματικότητας του φορολογικού συστήματος;					
6.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός του κέρδους στην περαίωση μιας φοροαπαλλαγής;					
7.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός κινδύνου ρίσκο σε μια προσπάθεια για φοροαπαλλαγή;					

E. Παράγοντες Φοροδιαφυγής

Οι απαντήσεις από τον αριθμό 1 έως το 5 αντιστοιχούν στον βαθμό επίδρασης,

(1) Καθόλου, (2) Ελάχιστο, (3) Λίγο, (4) Μεγάλο, (5) Πολύ Μεγάλο.

	Ερωτήσεις	1	2	3	4	5
1.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι επηρεάζει την φοροδιαφυγή, το πιθανό χρηματικό όφελος;					
2.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι επηρεάζει την φοροδιαφυγή, η ευκολία αποφυγής των ποινών;					
3.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι επηρεάζει την φοροδιαφυγή, η προσπάθεια αποφυγής μεγάλων φορολογικών επιβαρύνσεων;					
4.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι αποτρέπει την φοροδιαφυγή, η προσωπικές ηθικές αξίες του ατόμου;					
5.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι αποτρέπει την φοροδιαφυγή, ο κίνδυνος της ζημίας πάνω στην εργασιακή του εικόνα (προφίλ);					

Ε. Παράγοντες Φοροδιαφυγής (συνέχεια)

Οι απαντήσεις από τον αριθμό 1 έως το 5 αντιστοιχούν στον βαθμό επίδρασης,
(1) Καθόλου, (2) Ελάχιστο, (3) Λίγο, (4) Μεγάλο, (5) Πολύ Μεγάλο.

	Ερωτήσεις	1	2	3	4	5
6.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι αποτρέπει την φοροδιαφυγή, ο κίνδυνος προστίμων και κυρώσεων;					
7.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι αποτρέπει την φοροδιαφυγή, η δημόσια αποκάλυψη του ατόμου που φοροδιαφεύγει;					
8.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι αποτρέπει τη φοροδιαφυγή η κοινωνική κριτική που ασκείται στο άτομο;					
9.	Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι επηρεάζουν τη φοροδιαφυγή οι πιθανές ασάφειες, του φορολογικού συστήματος;					

Φ. Φορολογική Συνείδηση (καθόλου- πάρα πολύ σημαντική)

Οι απαντήσεις από τον αριθμό 1 έως το 5 αντιστοιχούν στον βαθμό σημαντικότητας
Της φορολογικής Ηθικής,

(1) Πολύ Μικρός, (2) Μικρός, (3) Μέτριος, (4) Μεγάλος, (5) Πολύ Μεγάλος.

	Ερωτήσεις	1	2	3	4	5
1.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός σημαντικότητας της Φορολογικής συνείδησης ενός λογιστή;					
2.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός σημαντικότητας της Φορολογικής συνείδησης ενός φορολογούμενου;					
3.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός σημαντικότητας της Φορολογικής συνείδησης ενός υπαλλήλου φορολογικής υπηρεσίας;					
4.	Κατά την άποψή σας, ποιος ο βαθμός σημαντικότητας της Φορολογικής συνείδησης στη γενική λειτουργία του φορολογικού συστήματος της χώρας;					

G. Δημογραφικά Στοιχεία

1. Φύλο

- Άνδρας
- Γυναίκα

2. Ηλικία

- 18- 24
- 25- 30
- 31- 40
- 41- 59
- 60 και άνω

3. Επάγγελμα

- Φοιτητής
- Ελεύθερος Επαγγελματίας
- Δημόσιος Υπάλληλος
- Ιδιωτικός Υπάλληλος
- Άνεργος
- Άλλο

4. Εκπαίδευση

- Απόφοιτος Λυκείου
- Απόφοιτος Πανεπιστημίου
- Απόφοιτος Τ.Ε.Ι.
- Μεταπτυχιακές Σπουδές
- Διδακτορικές Σπουδές
- Άλλο